

Notulen van de openbare vergadering van het college van hoofdingelanden van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, gehouden op woensdag 20 november 2024 om 17:30 uur (deel I: 17:30 – 18:45 uur, deel II: 19:30 – 21:07 uur)

Agendapunten

- blz. 3 1. Opening en mededelingen
- blz. 5 2. Gelegenheid tot inspreken
- blz. 5 3. Agenda CHI 20 november 2024 (24.1042948)

Vertegenwoordigende rol

- blz. 6 4. Lijst ingekomen stukken CHI vergadering 20 november 2024 (24.1057368)
- Bijlagen:
Beantwoording schriftelijke vragen - PvdD - Lozing vergunning van afvalwater uit datacenters en kassen
Memo stand van zaken lening uit 2021
Onderzoeksvoorstel Omgevingswet rekenkamer
Procesvoorstel informatievoorziening verbonden partijen
- blz. 7 5. Mondelinge vragen
- blz. 7 6. Onderzoek van de geloofsbrieven van een nieuw steunfractielid
- Blz. 7 7. Installatie van nieuw steunfractielid J. de Wit (24.1061304)
- Bijlagen:
CHI Besluit toelating steunfractielid J. de Wit (24.1061304)

Kaderstellende rol

- blz. 7 8. Begroting 2025 (24.0920156) (Bespreekstuk)
- Bijlagen:
Oplegnotitie behandeling begroting 2025 (24.1007010)
CHI-Voorstel Begroting 2025 (24.0531335)
CHI-Besluit Begroting 2025 (24.0531339)
Boekwerk begroting 2025 (24.0531325)
- Moties
Beter peilbeheer
Graafwerende maatregelen
- blz. 37 9. Actualiseren financieel beleid (24.0642096) (Hamerstuk)
- Bijlagen:

CHI-voorstel Actualiseren financieel beleid (bijlage 1 is aangehecht)
 (24.0642096)
 Bijlage 2 - Verordening inzake de beleids- en verantwoordingsfunctie
 (24.0596668)
 Bijlage 3 - Verordening inzake de controle op het financieel beheer en de
 inrichting van de financiële organisatie (24.0597111)
 Bijlage 4 - Kadernota activeringsbeleid (24.0641908)
 Bijlage 5 - Kadernota reserves en voorzieningen (24.0641772)
 Bijlage 6 – Treasury Statuut (24.0641377)
 Bijlage 7 - Kadernota budgetbeheer 24.0641752)
 Bijlage 8 - Controleprotocol (24.0597151)
 Bijlage 9 - CHI-Besluit Actualiseren financieel beleid (24.0799587)
 Bijlage 10 - Nota van wijzigingen van de Auditcommissie (24.1024383)

- blz. 38 10 Wijziging Algemene subsidieverordening HHNK 2023 (24.0359578)
 (Hamerstuk)
- Bijlagen:
 Oplegnotitie Wijziging Algemene subsidieverordening HHNK 2023
 (24.1000992)
 CHI-voorstel Wijziging Algemene subsidieverordening HHNK 2023
 (24.0359578)
 CHI-Besluit Wijziging Algemene subsidieverordening HHNK 2023 (24.0357792)
- blz. 38 10a. Motie 'Vreemd aan de orde van de dag':
 Waterschapsverordening

Procedurele rol

- blz. 39 11 Vaststellen Notulen/Besluitenlijst/Lijst van toezeggingen
- 11.a Verslag CHI vergadering 16 oktober 2024 (24.1050632)
- 11.b Besluitenlijst CHI vergadering 16 oktober 2024 (24.1031680)
- 11.c Lijst van openstaande toezeggingen CHI 20 november 2024 (24.1061368)
 Bijgaande lijst is bijgewerkt tot 6 november 2024 en bevat alleen openstaande
 toezeggingen. De meest up-to-date lijst staat op iBabs
 (overzichten/toezeggingen) of is te vinden op de website (bestuurlijke
 informatie/overzichten/toezeggingen).
 Hier staan ook de afgehandelde toezeggingen.

Procedurele zaken

- blz. 43 12 Sluiting

Aanwezig:

de voorzitter de dijkgraaf (de heer ir. R. P.G. Bosma)

plaatsvervangend secretaris dhr. M. Brabander

de leden (■ = hoogheemraad en portefeuille)

dhr. J.W. Aerts (50PLUS), dhr. J.N.J.J. Beemsterboer (BBB ■ Water Landelijk), dhr. F. H.A. de Boer (Water & Natuur), mw. J.H.H. de Boer (BBB), mw. T.M. Brouwer (BBB), dhr. W.F.C. Cramer (VVD), dhr. L.H.M. Dickhoff (Waterplatform Groen, Water & Land), dhr. F.J.A. Frowijn (CDA), mw. S.G.C. Hak (VVD), dhr. Heijne (Water & Natuur), dhr. F. Hoekstra (Water & Natuur), mw. K. Hartog (Waterplatform Groen, Water & Land ■ Water Stedelijk), dhr. D.P. Imfeld (Water & Natuur), mw. E.A. Koning-Bruijn (Boeren Burgers Waterbelang), dhr. F. T.S. van der Laan (PvdA), dhr. A.M. Langeveld (VVD ■ Waterveiligheid en Wegen), dhr. A. Lap (Fractie Arie Lap), mw. M.A. Leijen (PvdA ■ Waterketen), dhr. J.D. Rooker (Ongebouwd), dhr. S.R.F. Ruiten (Ongebouwd ■ Middelen en Participatie), mw. S. Schreuder (PvdA), dhr. R. van Schoorl (Boeren Burgers Waterbelang), mw. M.E. Sluis (Waterplatform Groen, Water & Land), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD), mw. A.A.M. Zuurbier-Oudhuis (BBB)

afwezig: dhr. N.C.A.M. Karsten (BBB), dhr. B.G.M. Kramer (BBB), dhr. T.J. Kwakman (Forum voor Democratie), mw. E. Y. van Roijen (Waterplatform Groen, Water & Land), mw. M. L. van der Zijde (PvdD)

gast(en) /

notulen mevrouw R.M. Lubbers (Notuleerservice Nederland)

1. Opening en mededelingen

De voorzitter: Een goedenavond. Ik zou graag de vergadering willen openen. Iedereen die ik verwacht, zit er volgens mij. Welkom. Ik open hierbij de vergadering op een eerder tijdstip dan u gewend bent. En dat is natuurlijk in verband met de begrotingsbehandeling.

Wij beginnen nu eerder. We hebben een maaltijd en als het past zou ik die graag om half zeven plannen.

Uiteraard wens ik natuurlijk ook de mensen op de publieke tribune maar ook thuis, via de livestream, welkom en ook welkom aan de dagelijks bestuursleden.

Leden van het CHI. Vanavond staat in het teken van de begroting, een aantal financiële besluiten en ook de wijziging van de subsidieverordening.

Wij hadden ook op de agenda staan het toelaten van een lid voor de commissie. Helaas blijkt er ergens een documentje nog niet 100% goed te zijn. Dat betekent dat ik daarmee punt 6 en 7 van de agenda schrap.

Dan heb ik ook nog een aantal mededelingen waar het gaat over de aan- en afwezigen. Fijn dat u er bent, maar mevrouw Van der Zijde heeft aangegeven er niet bij te kunnen zijn vanavond. Mevrouw Van Roijen is afwezig, de heer Kramer van de BBB is afwezig en de heer Kwakman is ook afwezig. Dus die zijn bij deze gemeld.

En dan kijk ik even bij de mededelingen rond of er nog andere portefeuillehouders zijn die een mededeling hebben. Ik kijk naar mijn linkerzijde. Ik zie daar volgens mij geen reactie. Ik kijk naar mijn rechterzijde. Dan is dat conform mijn draaiboek. Dat is dan mooi.

(Er bleken alsnog mededelingen. Die kwamen bij agendapunt 3 aan de orde maar in de notulen onder agendapunt 2 opgenomen).

Portefeuillehouder Hartog (Waterplatform Groen, Water & Land): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ja, ik heb een erg leuke mededeling. Wie wel eens over een van onze prachtige dijken rijdt, waaronder de Walingdsdijk, die komt onder andere op de banpalen deze mooie beeltenissen tegen. En dat zijn de banpalen, en die zijn dus inmiddels weer in oude glorie hersteld. En om even een voorbeeld te geven: zo was hij, en zo is hij weer geworden.

En de banpalen geven de grens aan waarin je dus verbannen was als je iets gedaan had en niet meer in de steden mocht komen. Ze zijn dus eigenlijk ook een beetje van de steden, maar omdat ze op onze dijken staan, zijn ze ook een beetje van ons. En wij hebben dus besloten om te op te knappen. Dus als u ze ziet, kijk vooral ook even omhoog naar die prachtige opgeknapte banpalen.

De voorzitter: Dank u wel voor dit mooie intermezzo. Dan kijk ik naar de heer Ruiter met een mededeling.

Portefeuillehouder Ruiter (Ongebouwd): Ja, voorzitter. Het is best wel een verhaaltje. Het is zo. Het gaat over het project Grondgebruik. Het is de vorige keer uitgebreid in de commissie aan de orde geweest. En we hebben ook antwoorden gegeven. We hebben intern nog even goed gekeken. In het CHI van februari 2022 is het besluit over het project Grondgebruik genomen. Om dus die gronden te bekijken die onheus of niet gebruikt zijn en waar wij eigenaar van zijn en die dan eventueel verhuurd of verkocht kunnen worden of eventueel in eigen gebruik. Het is behoorlijk in het nieuws, de afgelopen periode. En we worden er ook veel over gebeld, uiteraard. Maar het is een heel project. Het is misschien wel dienstig voor degenen die het terugkijken, februari 2022 kunt u zo terughalen, hoe de besluitvorming geweest is, de pilot. En wat de opzet van het hele gebeuren is.

Het is zo dat wij de belevingen die van de ingelanden tot ons komen, die natuurlijk zeggen, wij hebben die grond in eigendom, die gebruiken wij al heel lang. U zult begrijpen dat dit soort gesprekken niet leuk zijn. We hebben de vorige keer ook gezegd: empathie. We willen ook graag benadrukken dat we de menselijke maat hanteren. Onze medewerkers zijn via keukentafelgesprekken met veel aandacht voor de menselijke maat bezig met deze klus. En de meeste dossiers komen ook wel op hun pootjes terecht. Maar er zijn uitzonderingen. We doen het op basis van luchtfoto's en dan gaan we kijken naar -in onze ogen- illegaal gebruik van gronden die eigendom zijn van HHNK. En als het gebruik daar is, gaan we kijken in het concrete geval, wat dan wenselijk is en wat de juridische route kan zijn om tot elkaar te komen.

Uiteraard hebben wij dan oog voor de belangen en de situatie van de betrokkenen en wij zullen betrokkenen ook niet snel dwingen tot een reactie of een beslissing. Echter: gelet op algemene belangen die wij moeten dienen als waterschap, is er uiteindelijk wel een harde termijn voor de keuze waarvoor de gebruikers gesteld worden.

Als blijkt dat de gebruiker van de grond ondanks het zorgvuldige proces, geen privaatrechtelijke regeling wenst te treffen of uit het contract treedt, ja dan is er uiteindelijk niets anders mogelijk dan dat wij het perceel in eigen gebruik/eigen beheer terugnemen.

Wij gaan niet over één nacht ijs. We doen dit met veel aandacht voor de personen die het betreft. Tot nu toe zijn er slechts enkele dossiers van de in totaal bijna 1.500 dossiers die we gedaan hebben, waar we niet tot een akkoord kunnen komen. En dan moeten we inderdaad teruggaan tot het plaatsen van hekken, afgraven, inzaaien en is het inderdaad noodzakelijk als exclusief gebruik van de grond privaatrechtelijk geregeld kan worden.

En nogmaals: dat gebeurt tot nu toe slechts in enkele gevallen. Enkele cijfers, ik heb ze u genoemd: 1.500 dossiers die we beoordeeld hebben en in 1.200 dossiers bleek dat er geen sprake was van grondgebruik en in 300 wel degelijk en dan als het gebruik gaat over de toekomst dan, overstijgen een kleine 6 ½ m2 dan gaan we daar verder ook geen werk van maken.

Als het meer, dan gaan we in overleg.

Vorige keer heb ik u ook gemeld: uiteindelijk is een taxatie leidend voor het gebruik en om eruit te komen. Dus dat is eigenlijk in grote lijnen wat ik wilde mededelen over dit onderwerp.

We hebben er ook intern naar gekeken, en ik hoop dat deze mededeling zover strekt, dat dit voldoende is om u informatie te doen toekomen en nogmaals: we proberen.

Maar het is nu eenmaal een taak dat gronden die van ons zijn, op een juiste manier beheerd worden en dat we daar op een goed manier proberen uit te komen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ruiters. En volgens mij was er links nog een mededeling van de heer Beemsterboer.

Portefeuillehouder Beemsterboer (Ongebouwd): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter: in de vorige commissievergadering is er een aantal vragen gesteld over de PPLG en hoe dat nou precies in elkaar steekt. Ik heb gisteren van een ambtenaar een fantastisch mooi stuk gekregen waarin zo goed mogelijk is aangegeven hoe dat hele gebeuren in elkaar steekt. En ik zal zorgen dat dit stuk morgen naar u toekomt. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Beemsterboer. Dan zie ik de vinger van de heer Dickhoff.

De heer Dickhoff (Waterplatform Groen, Water & Land): Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik zou er na de begrotingsbehandeling nog even op terugkomen. Ik had een vraag gesteld of er wel een bestuursakkoord komt ja dan nee in 2025. Want er staat een begroting. En toen werd gezegd: 'Ja, dat weet ik niet'. Maar ik ben er wel nieuwsgierig naar of dat ook in het memo staat, dat we dan dadelijk toegestuurd krijgen. Want daar ben ik wel nieuwsgierig naar.

Portefeuillehouder Beemsterboer (BBB): Het zijn een paar bladzijden. Ik heb het nog niet helemaal helder in mijn hoofd zitten, mijnheer Dickhoff.

De voorzitter: Mijnheer Dickhoff.

De heer Dickhoff (Waterplatform Groen, Water & Land): Dan kom ik er dadelijk bij de begrotingsbehandeling eventjes op terug.

De voorzitter: Heel goed: 'To be continued' zegt men dan. Heel goed. Dan hebben we nu echt even netjes de mededelingen afgerond. We waren eigenlijk al begonnen met het vaststellen van de agenda.

2. Gelegenheid tot inspreken

De voorzitter: Dan heb ik punt 2 van de agenda. De gelegenheid voor insprekers. Die hebben zich niet gemeld.

3. Vaststellen van de agenda

De voorzitter: Dan kom ik nu bij het vaststellen van de agenda. Punt 6 en 7 zijn weg. Mijnheer Ruiters heeft toch nog een mededeling. Een klein beetje improvisatietheater vanavond. Dan ga ik toch eerst even de agenda vaststellen, dan orden ik het even netjes af en dan kom ik nog even terug.

Nee dat ga ik niet doen. Ik ga toch even terug naar de mededelingen.

Ik kijk eerst naar mevrouw Hartog.

(Zie voor vervolg mededelingen onder 2)

De voorzitter: Maar mij was ook geïnformeerd dat er mogelijk iets aan zit te komen en ik kijk even de BBB aan. Want er was iets van een motie vreemd aan de orde van de dag aangekondigd en dat hoort u dan bij de agenda te doen.

Mevrouw De Boer (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Als ik het goed heb begrepen, staat de motie bij het punt 10.a op de agenda?

De voorzitter: Ja, dat is mijn antwoord. Maar u moet even de motie aankondigen. Als u even aangeeft dat u inderdaad een motie heeft, dan zal ik aangeven dat ik die bij 10.a voeg.

Mevrouw De Boer (BBB): Sorry. Bij deze, voorzitter. De BBB heeft een motie die we willen indienen.

De voorzitter: En over welk punt, gaat die motie?

Mevrouw De Boer (BBB): De motie gaat over de Waterschapsverordening.

De voorzitter: En omdat dat onderwerp niet op de agenda staat, is het een motie vreemd aan de orde van de dag en wij voegen die dan toe als laatste op de agenda en dat zou bij de oorspronkelijke agenda 10.a zijn geweest en dat handhaaf ik dan even. 10.a: daar staat hij dan.

Dank u wel.

Dan kijk ik even rond. Met dit punt toegevoegd aan de agenda, zoals die nu voorligt: punt 6 en 7 vervallen, en 10.a is toegevoegd. Kan ik de agenda daarmee vaststellen? Ja, ik zie geen bezwaar. Dan geef ik er een klap op en dan is hij vastgesteld.

4. Ingekomen stukken

De voorzitter: Dan kom ik bij punt 4. Ingekomen stukken. Er ligt een lijst met ingekomen stukken en mijn vraag zou zijn: kunt u instemmen met de voorgestelde wijze van afdoening? En dan zie ik een vinger van de heer Dickhoff van Waterplatform Groen, Water & Land.

De heer Dickhoff (Waterplatform Groen, Water & Land): Ja, voorzitter. Ik ben blij met de notitie 'Procesvoorstel Informatievoorziening Verbonden Partijen'.

Ik heb in 2023 en ook dit jaar diverse vragen gesteld inzake de op 23 februari 2023 vastgestelde notitie 'Verbonden Partijen'. De vragen gingen over de uitvoerbaarheid van deze notitie. In dit procesvoorstel wordt nu duidelijk uitgelegd hoe de negen aanbevelingen van de Rekenkamer door het dagelijks bestuur worden uitgevoerd. Mijn complimenten hiervoor. Dat wilde ik toch even kenbaar maken. Want het was toch -begreep ik- een behoorlijk uitzoekwerkje voor niet alleen de dagelijks bestuurder, maar vooral de ambtenaren. Dus ik vind het een mooi stukje werk.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie mevrouw Koning. Aan u het woord.

Mevrouw Koning-Bruijn (Boeren Burgers Waterbelang): Dank u wel, voorzitter. Ik wil even terugkomen op de memo 'Stand van zaken lening 2021'. In mijn herinnering, en ik heb dat nog even nagekeken, was die lening gewaarmerkt/geoormerkt geld. Eigenlijk voornamelijk en helemaal bestemd voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma. En nu lees ik tot mijn stomme verbazing, dat er ook € 97 miljoen -en dat wordt later € 162 miljoen- wordt gebruikt voor hogere kosten, inflatie, personeel én extra werkzaamheden. Nou dat laatste is een heel ruim begrip. Maar kan de portefeuillehouder hier even een toelichting op geven, waarom dit geoormerkte geld voor andere dingen bestemd is nu.

De voorzitter: Ik kijk even de heer Ruiter aan. Of er een antwoord mogelijk is op dit moment voor deze inhoudelijke vraag.

Portefeuillehouder Ruiter (Ongebouwd): Ja, het is een heel technische vraag en ik was eerlijk gezegd even de complimenten van Leo aan het verwerken. Ik bedoel mijnheer Dickhoff, uiteraard. Het klonk als een heel technische vraag, sorry, mevrouw Koning. Zou u die even kunnen herhalen? Het klinkt heel vervelend, maar...

De voorzitter: Misschien voor de helderheid, maar technische vragen doen wij eigenlijk ook schriftelijk af. Dus mag ik u misschien vragen om deze vraag per mail in te dienen? Dan kan het even goed uitgezocht worden. Want ik denk dat dit ook een vraag is die staande de vergadering lastig te beantwoorden is. Zou dat kunnen?

Mevrouw Koning-Bruijn (Boeren Burgers Waterbelang): Wij hadden al een toelichting gevraagd op de besteding van die lening. En nu blijkt dat het geormerkte geld besteed is -niet alleen aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma waarvoor de lening in feite was afgesloten- maar ook voor andere zaken.

De voorzitter: De heer Ruiter.

Portefeuillehouder Ruiter (Ongebouwd): U doelt hier op de € 651 miljoen? Ja, zijn die zijn nooit alleen geormerkt geweest voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Het was voor de volledige financieringsbehoefte. Zo is het ook afgesloten. En daarom komt het overzichtje zoals u dat nu gekregen hebt, komt dat keurig terug.

De voorzitter: Mevrouw Koning.

Mevrouw Koning-Bruijn (Boeren Burgers Waterbelang): Dan zal ik die vergadering nog even nakijken want de toenmalige portefeuillehouder Financiën, mevrouw Borgers, heeft in overleg met de heer Vonk, wel degelijk toegezegd dat dit voor de financiering van het HWBP was omdat zij verwachtte dat die kosten ontzettend veel hoger zouden worden.

Portefeuillehouder Ruiter (Ongebouwd): Dat is denk ik prima om dat even na te kijken. En de heer Vonk die treft ook alle lof voor deze opmerking die tot ons gekomen is, laat ik dat ook voorop stellen. Alleen het was natuurlijk wel duidelijk dat als je dat doet, dat je dan een inzicht moet hebben van de financiële Treasury. Dat inzicht moet geven van wat is nodig voor een goed beleid voor HHNK. Zo is die ook in de markt gezet. Om de volledige financieringsbehoefte voor die periode te dekken. Dus ik kan me niet voorstellen dat mevrouw Borgers dat gezegd heeft, eerlijk gezegd, maar als u dat terug kunt vinden is dat prima, maar dat is dan wel een foutieve opmerking geweest van de portefeuillehouder, denk ik. Want u kunt het ook heel duidelijk in de stukken terugzien hoe we dat besteed hebben en waarom het besteed is. Dus waarvan acte.

De voorzitter: Laten we eerst even kijken of mensen terug kunnen kijken waar het over gaat want anders zijn we aan het oordelen terwijl we niet weten precies welke passage is bedoeld. Dus de bal ligt nog even bij u, mevrouw Koning. Ja?

Dan kijk ik verder over ingekomen stukken. Dan kan ik daar een klap op geven. Dan doe ik dat bij deze.

5. Mondelinge vragen

De voorzitter: Dan komen we bij de mondelinge vragen. Die zijn er -voor zover ik weet- niet ingediend.

6. Onderzoek naar de geloofsbrieven van een nieuw steunfractielid

De voorzitter: 6 en 7 slaan we over.

7. Installatie van nieuw steunfractielid J. de Wit

/

8. Begroting 2025

Voorliggend besluit:

1. De begroting 2025 vast te stellen;
2. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden voor het jaar 2025 te machtigen tot het:
 - a. compenseren van budgettekorten en -overschotten binnen effecten en belastingtaken;
 - b. beschikken over de post onvoorzien ter grootte van € 1,0 miljoen;
 - c. beschikken over een algemeen krediet voor het voorbereiden van investeringen tot en met een totaalbedrag van € 10 miljoen;
 - d. beschikken over de in de begroting opgenomen investeringen tot en met € 0,2 miljoen;
 - e. aangaan van krediet in rekening-courant en kasgeldleningen tot en met een bedrag van € 79,0 miljoen;
 - f. uitzetten van overtollige kasgelden conform Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof).

De voorzitter: Dan kom ik bij punt 8. De begroting. Kijk, het gaat heel mooi. Het algemeen bestuur wordt gevraagd de begroting van 2025 vast te stellen en het D&H voor het jaar 2025 te machtigen voor een zestal punten die vermeld zijn in het besluit. En volgens mij gaan we het gewoon in twee termijnen behandelen.

Ik kijk nog even de heer Ruiter aan. Die heeft mij niet aangekondigd een toelichting te willen geven. Het lijkt me ook wel redelijk... u wilt het toch? Een korte toelichting? Mijnheer Ruiter: aan u het woord.

Portefeuillehouder Ruiter (Ongebouwd): Heel kort. Vandaag staat de begroting 2025 op de agenda. Tijdens het inloopspreekuur zijn heel veel technische vragen beantwoord en tijdens de gezamenlijke commissie zijn bestuurlijke vragen behandeld.

De exploitatiebegroting is € 7,3 miljoen lager dan het eerste jaar van het MJP 2025-2029. Dat komt - zoals uitgebreid uitgelegd - door autonome ontwikkelingen zoals lagere energiekosten, hogere HWBP-solidariteitsbijdrage en overige ontwikkelingen, zoals dividenduitkering en renteopbrengsten. Hoger onderhoud en herstelwerkzaamheden en lagere personeelslasten.

Het genoemde overschot is toegevoegd aan de bestemmingsreserves voor tariefegalisatie.

Het netto investeringsvolume is € 15,7 miljoen lager dan het MJP-kader en komt uit op € 41,2 miljoen. Dit komt onder andere door diverse verschuivingen over de jaren en projecten die komen te vervallen.

Dank u voorzitter. Het was eigenlijk heel kort mijn mededeling.

De voorzitter: Dank u wel. Mij was wel vooraf medegedeeld dat er twee fracties zijn die een motie wilden indienen en ik wil voorstellen bij het aanwijzen in de eerste termijn om misschien even die twee als eerste het woord te geven zodat iedereen het ook mee kan nemen in de eerste termijn. Is dat een goed voorstel? Zo ja, dan kom ik in eerste instantie bij de heer Lap en daarna kom ik bij de Partij voor de Dieren. Is dat een prima voorstel? Dan begin ik bij de heer Lap.

De heer Lap (fractie Lap): Ja, dank u wel, voorzitter. Begroting 2025. Voor ons ligt de begroting 2025 waarbij we aangeven wat we volgend jaar willen gaan doen en wat dit gaat kosten. De behandeling van de begroting is een goed moment om een soort algemene beschouwing te houden.

In de tijd van toenemende onrust is het belangrijk dat wij als waterschap een stabiele factor zijn.

Ondanks alles moeten we onder andere zorgen voor droge voeten en zo schoon mogelijk water. Qua functioneren zijn we in toenemende mate afhankelijk van elektriciteit en data. Dit nog meer door onze

positie qua energievoorziening in een uithoek van Nederland en het sterk toenemende energie verbruik van onder andere de datacentra.

Ook de toenemende kans op sabotage maakt onze voorzieningen kwetsbaar. Kunnen onze installaties nog wel functioneren onder die omstandigheden? De kwaliteit van ons water en de daarin voorkomende ongewenste stoffen, heeft onze aandacht.

Daarbij wordt echter -wat mij betreft- te vaak de hoofdschuld bij de landbouw gelegd. Dit terwijl er aanzienlijke hoeveelheden medicijnresten in het oppervlaktewater komen. Het sterk toenemend drugsgebruik en de afvalstromen daarvan in het oppervlaktewater, worden ook zelden benoemd. Ook de voormalige vuilstortplaatsen die het oppervlaktewater sterk vervuilen, blijven nog onvoldoende in beeld. Wat gaan we daar het komende jaar mee doen?

Qua waterhuishouding wil ik speciaal aandacht vragen voor het duingebied. Het is goed dat er in de duinen -waar mogelijk- vernatting plaatsvindt. Echter door de huidige gang van zaken met afsluiting van de natuurlijke waterafvoer, ontstaan er situaties waarbij delen van de natuur langdurig onder water staan en de naastgelegen bewoners in toenemende mate klagen over de wateroverlast.

Het was wordt daarbij als deskundige en waterbeheerder -volgens mij terecht- aangesproken om dit beter te reguleren en waar nodig de KEUR op de schouw in te stellen.

Onduidelijk is echter of het hele duingebied tot het strand ook echt HHNK-beheergebied en ook heffingsgebied is. En of HHNK in gesprek wil gaan met de betreffende natuurorganisaties om het waterbeheer beter te reguleren.

Het doorgraven van de eerste duinenrij ten behoeve van de verstuiwing, geeft op diverse plaatsen behoorlijk wat weerstand. Velen zien het als een sterke bedreiging van onze waterveiligheid. Men vindt het geknutsel aan de natuur ten koste van de veiligheid onacceptabel. Hoe gaat HHNK om met deze toenemende weerstand?

Het Dijkkwartier van Den Helder kwam in de gezamenlijke commissievergadering van de begroting ook ter sprake en de kosten die daarvoor moeten worden gemaakt. Daarbij leek het dat hoogheemraad Langeveld geen actieve herinnering meer had aan de toezegging van 18 oktober 2023, dat HHNK geen geld steekt in de plaatselijke vervroegde verhoging van een deel van de Helderse zeekering aldaar. Ik neem aan dat HHNK wat dit betreft ook betrouwbaar en eerlijk is. En in dit geval de notulen nog eens naleest.

De begroting 2025 geeft een gemiddeld behoorlijke tariefstijging die deels nog is gematigd doordat we een greep uit de reserves doen. We zullen dus de komende tijd nog meer moeten letten op wat we doen en eventueel moeten laten. Met daarbij aandacht voor de efficiency, efficiënt werken en zoveel mogelijk vasthouden aan de kerntaken.

Voorzitter: ik wil je organisatie bedanken voor het opstellen van de begroting en ook hoop ik dat we samen een goed jaar tegemoet gaan. Dank u wel.

En ik had een motie ingediend, maar dat is alweer voortschrijdend inzicht. Ik heb een motie ingediend over het plaatsen van peilschalen in de peilgebieden. En nou goed: de heer Beemsterboer heeft me net benaderd en die zegt dat er een paar jaar geleden een besluit is genomen om in een groot van de gebieden dus peilschalen aan te brengen dus dat we dat gefaseerd doen. Dus ik wou de motie al bij voorbaat wou ik hem eigenlijk al aanhouden. Dus ik wil er in ieder geval volgend jaar op terugkomen. Dank u wel.

De voorzitter: Het is prima dat u de motie niet indient. Maar aanhouden is iets dat niet bestaat: u dient hem niet in. Het is dan aan uzelf om deze ooit dan later terug te halen, maar dat is prima. Dan is hij dus gewoon niet ingediend.

De heer Lap (fractie Lap): Nee, ik dien hem niet in.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kom ik naar een motie die ook nog niet ingediend is, maar mogelijk wél ingediend wordt, bij de heer Zoon van de Partij voor de Dieren. En dan geef ik u het woord.

De heer Zoon (PvdD): Ik zal hem keurig indienen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Zoon (PvdD): Voorzitter, deze begroting vindt onze fractie lastig. Zo zien wij dat de KRW niet maximaal gehaald wordt, mede doordat we niet alle mogelijkheden volledig benutten. Vooral rond mest en landbouwgif zien we grote gevolgen voor de waterkwaliteit. We onderzoeken, adviseren, monitoren, verkennen ons een slag in de rondte volgend jaar, maar er zijn weinig, te weinig, structurele veranderingen te verwachten.

Zo biedt de invoering van de Omgevingswet ons kansen die ook verder gaan dan de KRW. Van D&H zijn we benieuwd hoe het afgelopen jaar gegaan is met die Omgevingswet en welke mogelijkheden vanuit de Omgevingswet wij hebben ingezet. Vooral op het gebied van samenwerking met andere overheden en het inzetten van maatwerk. Kan D&H ons een dergelijk overzicht geven na één jaar Omgevingswet?

Een ander probleem is de stikstof die grote impact heeft op Noord-Holland-Noord. Op onze natuur en op onze agrariërs. Waterschappen zijn partners in meedenken en uitvoeren van oplossingen, aldus de Unie van Waterschappen. Maar helaas: HHNK ziet stikstof vooral als een risico voor onze projecten. Niets over meedenken en oplossingen. Mee-stribbelen lijkt de houding van het waterschap te zijn. Ook achter de feiten aan opereren bij muskusrattenbestrijding. De kosten en het aantal dode muskusratten stijgen elk jaar. We lopen straks richting de € 800 per dode muskusrat. Ergens moeten we zeggen: nu is het genoeg. We gaan het anders doen. Want er zijn ook andere gravers: honden, bevers, otters, kreeftjes en zelfs konijnen. Verdrinkingsvallen zorgen voor heel veel dierenleed. De Partij voor de Dieren ziet een andere oplossing: geef de natuur de ruimte en bescherm wat belangrijk is. Daarbij zoeken we liever naar een diervriendelijke en structurele aanpak voor de lange termijn. Dit kan bestaan naast het huidige slechte beleid en daarom hebben wij een motie met het dictum:

'Verzoeken het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden preventieve graafwerende maatregelen die mogelijk zijn binnen HHNK uit te werken en ons hierover te informeren en gaan over tot de orde van de dag'.

Gebeurt er iets positiefs, bijvoorbeeld bij klimaatbuffers van PWN, dan staan we aan de zijlijn of bij het klepelverbod lopen we juist tegen zo'n verbod, tot woede van de vlinderstichting omdat uitspraken van de waterschappen nergens op slaan, volgens de stichting. Het klepelverbod wordt in de begroting vooral als een risico gezien, niet als kans.

U ziet, voorzitter, ik kan nog even doorgaan met redenen waarom wij tegen de begroting zouden zijn. Wij zijn vóór stevige dijken en vóór afvoerwaterzuivering, maar het is niet het Partij voor de Dieren-beleid wat hier instaat.

Toch zien we richting 2025 ook goede zaken. Op initiatief van andere PvdD-fracties komen alle waterschappen -dus ook HHNK- in verzet tegen PFAS. We strijden voor een landelijk verbod en een actieplan. Onze rol voor dit waterschap is beperkt maar we zijn blij dat de oproep ook vanuit onze naam verstuurd is.

De landelijke afzwakking van bodem- en watersturend is daarbij ook een groot probleem. Wij zijn blij dat D&H zich wil vasthouden aan het uitgangspunt. Richting D&H vragen wij ons wel af wanneer de juridische borging gaat komen, zoals in het coalitieprogramma staat.

Ook zullen we volgend jaar praten over de ongebouwde, geborgde, zetels. De Partij voor de Dieren vindt het heel positief dat de provincie Utrecht onderzoek gaat doen naar de ondervertegenwoordiging in geborgde zetels van duurzame agrariërs. En dat de provincie Noord-Holland dit onderzoek ook gaat gebruiken. Hoe ondemocratisch geborgde zetels ook zijn: het biedt HHNK de kans om biologische boeren van bijvoorbeeld Bio-NH, Biohuis enfarmers een zetel te geven en ik stel dan ook voor dat we het gesprek met de provincie gaan zoeken zodat ze niet over onze rug heen gaan beslissen.

We zijn langzaam ook op een politiek niveau bezig met een betere samenwerking, ook met andere overheden. Een programma als CING, 'Samen Blauwgroen' en de samenwerking met de provincie over waterbeleid zijn superbelangrijk. Want uiteindelijk zullen we het gezamenlijk met elkaar moeten gaan doen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Zoon. Dan kijk ik even of ik het rijtje linksom of rechtsom doorga. Ik zie de heer Cramer al een beetje schuiven. Dan ga ik volgens mij even rechtsom tenzij iemand links protesteert. Maar mijnheer Cramer: aan u het woord.

De heer Cramer (VVD): Dank u wel, voorzitter. Dat u zelfs op mijn 'bodylanguage' let, dat stemt mij hoopvol!

Over hoop gesproken. De VVD zal de begroting 2025 met pijn én hoop steunen. Ik zal even uitleggen waar de pijn zit. En de heer Lap zei dat ook al. Het is natuurlijk jammer dat we bij de beheersing van de belastingstijging een negatieve reserve creëren. En dat moeten we op termijn weer goedmaken. En dat betekent dat de hoop bestaat dat wij -mede als gevolg van de eerder toegezegde deskresearch- in 2025 hopelijk de kans gebruiken om te zien of we dingen effectiever én efficiënter kunnen doen.

We denken dat dat belangrijk is.

We hebben ook de hoop dat dit college dat op een constructieve manier opvat, eigenlijk wel de overtuiging. Dank daarvoor.

Ook dank voor de grondige voorbereiding van deze begroting in drie stappen, inderdaad. Eerst een uitvoerige technische sessie. Ik vind het heel knap dat er ruim tachtig vragen, niet alleen gesteld maar ook beantwoord zijn, op een hele goede manier. Dat was knap.

We hebben een gemengde commissie gehad waar ook nog eens inhoudelijk over een aantal thema's is gesproken. Ook fijn. Kortom: dit is een moment om te markeren. We hebben denk ik een goede begrotingsvoorbereiding gedaan.

Als ik dan even ga naar de hoop, voorzitter. Dan zeg ik fijn dat die deskresearch komt. Ik heb dat al gezegd. Ik spreek de verwachting uit, en we hebben het daar in het technische vragenuurtje over gehad, dat D&H nog eens wil overwegen de betaaltermijn die -als de je Waterschapsspiegel leest voor dit waterschap bijzonder kort is gebleven naar aanleiding van de corona-maatregelen waar de centrale overheid alle overheidsinstellingen heeft gevraagd de betaaltermijn te verkorten, weer kan terugbrengen naar de gebruikelijke termijn van dertig jaren, althans zoveel mogelijk daarnaar te streven. Dat zou dit waterschap naar schatting -wat ik van de portefeuillehouder heb begrepen- ongeveer een half miljoen Euro per jaar kunnen opleveren en dat is prettig in deze schrale jaren. Daarnaast wil ik nog even wijzen op twee dingen.

De eerste is: in de begroting is opgenomen -althans niet zichtbaar, maar wel de facto, heb ik begrepen uit de beantwoording van de technische vragen- een bijdrage aan het Landbouwportaal van € 1 miljoen. De technische vraag die ik daarbij heb: vergeef me, voorzitter, dat het een technische vraag is, maar de vraag is: ik neem aan dat de behandeling van het daadwerkelijk toekennen van dat begrotingsonderdeel nog terugkomt op de agenda van het CHI. Dat zou ik graag even aan de portefeuillehouder willen vragen.

En als laatste, niet voor nu maar op enig moment en ik denk dat dat gebeurt bij de behandeling van de jaarstukken 2024, is het denk ik goed nog eens even iets nader in te gaan op de ontwikkeling van de reserve wegeoverdracht zoals die nu in de begrotingsstukken wordt voorgesteld, maar die feitelijk geen onderdeel uitmaakt van de formele goedkeuring die wij hier afgeven. Ik denk dat daar misschien de Auditcommissie nog een rol kan spelen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Cramer. Kom ik bij de heer Rooker aan.

De heer Rooker (Ongebouwd): Ja, dank u, voorzitter. Ik houd het vrij kort. Er is door een aantal mensen al wat gezegd over de financiën, zoals door de heer Cramer. En er zijn veel vragen beantwoord. We hebben in de commissie al veel besproken.

En uiteraard spreek ik mijn waardering uit voor het opmaken van de begroting door de organisatie en natuurlijk ook de complimenten aan de portefeuillehouder Financiën voor zijn inbreng.

Ik heb een paar punten die ik wil benoemen. Er wordt over de financiën gesproken maar er wordt ook over het beleid gesproken en over de dingen die te verwachten zijn. Onder andere wordt er ook gesproken over de stormen en de periodes met langdurige droogte en neerslag. En ik heb hem in de commissie ook even heel kort benoemd maar omdat die hier ook zo mooi genoemd is, vind ik hem er

toch wel bijpassen en heb ik even aangesneden om het gesprek op gang te brengen over de wateraanvoer vanuit de IJssel en ik zou de voorzitter willen vragen, of uitnodigen, om een toezegging te doen om het contact met andere waterschappen tezamen met de overheid, om te kijken of we daar toch op een mechanische manier invloed gaan krijgen op hoeveel water er de IJssel instroomt. Het gesprek nu aangaan. Het kan best wel eens over een periode van tien jaar duren voordat er misschien iets gerealiseerd wordt. Dus gesprekken aangaan is denk ik goed. En dan wel zien hoever we daarmee komen. Dus dat.

Ja, er wordt natuurlijk ook even benoemd over de KRW en de KRW-doelstellingen. Sowieso mijn complimenten voor alle inzet vanuit het KRW-team wat betreft de Impulsmaatregelen die we nemen en sowieso de initiatieven die er vanuit het waterschap genomen worden.

Aan de andere kant blijf ik toch moeite houden met het toch wel weer benoemen van het ecologische doelbereik. Terwijl we toch als bijna enige waterschap, ons volledige werkgebied is aangemerkt als nutriëntvervuild gebied en daar de agrarische sector toch behoorlijke nadelen van ondervindt. En ik heb nu het gevoel dat er toch -vanuit het waterschap- een min-of-meer gevoel van gelatenheid daarover heerst. En dat vind ik toch jammer. We zijn in staat, en de juridische quickscan heeft dat ook benoemd, om de normen bij te stellen. En we zitten nu in een situatie dat de waterkwaliteit ten opzichte van de norm waarschijnlijk een te grote afstand tot elkaar hebben. Er wordt ook in de begroting geschreven dat de doelen niet gehaald zullen worden. En dan is het puur de agrarische sector die hier duidelijk via de aanwijzing van de nutriëntvervuilde gebieden toch echt heel veel nadeel van ondervindt. En ik heb er toch veel moeite mee dat als we wél aan de ene kant erkennen dat we de doelen niet gaan halen, dat we geen inzet gaan plegen om de doelen zodanig bij te stellen zodat het wel dichter bij elkaar komt en we daar mogelijkheden voor hebben.

De voorzitter: Interruptie van de heer Zoon.

De heer Zoon (PvdD): Een verduidelijkende vraag. Die nutriëntvervuilde gebieden zijn vastgesteld nu en blijven ook vastgesteld in 2025. Pas later kunnen we daar wat aan doen. Welke mogelijkheden ziet de heer Rooker dan om volgend jaar daar actie op te ondernemen?

De heer Rooker (Ongebouwd): Voor zover ik weet, is er voor na 2025 geen duidelijkheid over wat er dan met de aanwijzingen gebeurt. Als er iemand is die daar andere informatie over heeft, dan ben ik daar heel benieuwd naar. Maar zover mijn kennis gaat, is daar niets over bekend. Dus vanuit die optiek is het wel degelijk zinvol om wél een aanpassing van de doelen te doen.

Verder besluit ik dat ik wil benadrukken dat het besparen op onderhoud en beheer van gemalen en stuwen, dat dat mijn laatste keuze zou zijn om op te bezuinigen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Rooker. Dan kom ik bij mevrouw De Boer.

Mevrouw De Boer (BBB): Dank u wel, voorzitter. Complimenten voor iedereen die heeft meegewerkt aan het stuk en aan de themasessies waarin een heel groot deel van de vragen al is beantwoord. We sluiten ons inderdaad aan bij de woorden van de heer Rooker wat betreft de nutriëntvervuilde gebieden. En ja verder complimenten voor het harde werk en dat was het. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kom ik bij het CDA. De heer Frowijn.

De heer Frowijn (CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Vanavond besluiten we inderdaad over onze begroting voor 2025. En ook de CDA-fractie wil graag de organisatie en D&H bedanken voor het vele werk.

Als je zo de begroting leest dan springt daar een aantal zaken uit. 1. Er wordt verder ingezet op datagedreven werken; 2. Het veranderende klimaat vraagt om een adaptieve aanpak van waterbeheer; 3, 4 en 5: een versterkte inzet op crisisbeheersing, verduurzaming en Kaderrichtlijn Water; 6. Water- en bodemsturend. Allemaal positief en dan 7: de schaarste op de arbeidsmarkt

waardoor voor € 3,2 miljoen personeelsbudget overblijft en taken dus niet of vertraagd worden uitgevoerd.

In de commissie hebben wij als fractie al uitgebreid stilgestaan bij onze prioriteiten. En ik noem ze toch nog maar weer even kort. In de eerste plaats hebben wij als CDA ons ongenoegen geuit over de exorbitante structurele verhoging van de belastingen. In de tweede plaats hebben we aangegeven dat we als HHNK anders zouden moeten gaan denken en doen om de gevolgen van de klimaatveranderingen nog het hoofd te kunnen blijven bieden (het waterschap van de 21ste eeuw) en in de derde plaats vindt het CDA het belangrijk dat HHNK een verbindend en betrokken waterschap is. Wat dit laatste betreft, verschenen er na de commissie toch weer twee voorbeelden in de media waaruit blijkt dat dit echt verbetering behoeft.

Het eerste voorbeeld betreft de vele bezwaren tegen de nieuwe Waterschapsverordening. En het tweede voorbeeld betreft inderdaad Zwaagdijk Oost, waar HHNK weer negatief in het nieuws kwam door het terugvorderen van grond.

Het CDA staat overigens nog steeds achter het besluit ten aanzien van onze grondeigendommen maar laten we alsjeblieft wel in verbinding blijven met onze inwoners zodat HHNK niet meer zo negatief in het nieuws komt. De mededeling van de portefeuillehouder aan het begin van deze vergadering stelt ons als CDA voorlopig wel gerust.

De voorzitter: Interruptie door mevrouw Zuurbier-Oudhuis.

Mevrouw Zuurbier-Oudhuis (BBB): Dank u wel, voorzitter. Ja, mijnheer Frowijn. U zegt terugvorderen van grond. Maar het staat toch allemaal in het Kadaster wie de eigenaren van grond zijn. Dat kunt u ook op internet vinden. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Frowijn.

De heer Frowijn (CDA): Ik weet niet wat de vraag is, dus ik ga maar gewoon even verder. Voorzitter: vanavond zou ik de andere fracties toch nog graag willen uitnodigen tot een debat over de enorme belastingverhoging. Bij dergelijke verhogingen lopen we als HHNK namelijk een groot risico, dat het maatschappelijk draagvlak voor onze belastingheffing verdwijnt.

Ook zien we momenteel in de samenleving dat grote groepen mensen heel veel moeite hebben om de touwtjes aan elkaar te knopen. En deze coalitie heeft in het coalitieakkoord aangegeven dat het inflatiepercentage richtinggevend is voor eventuele belastingverhogingen. Ook in de afzonderlijke verkiezingsprogramma's hebben de coalitiepartijen zich in soortgelijke bewoordingen uitgelaten. Zo schrijft de Partij van de Arbeid: 'uitgangspunt voor het belastingniveau is dat de ontwikkeling niet sterker is dan die van de voor het waterschap geldende inflatie'.

Waterplatform Groen, Water & Land geeft aan met betrekking tot de waterschaps-belastingen; 'daarmee moet je sober en doelmatig omgaan'.

Volgens de VVD moet het waterschap 'verstandig en verantwoord omgaan met belastinggeld' en de BBB tot slot schrijft in hun verkiezingsprogramma dat belastingen zelfs 'niet mogen worden verhoogd met het inflatiepercentage'.

Wij hebben in de commissievergadering gevraagd waarom in de begroting niet meer wordt verwezen naar het uitgangspunt dat het inflatiepercentage richtinggevend is voor eventuele belastingverhogingen. Daarop is toen helaas geen antwoord gekomen.

Er is gelukkig wel deskresearch toegezegd door de portefeuillehouder naar mogelijke besparingen en de VVD gaf dat zojuist ook al aan. Daar verwacht de CDA-fractie veel van.

Maar waarom lezen we wel in de begroting dat we door het datagedreven werken onze processen efficiënter en effectiever kunnen maken, maar lezen we niets over de financiële voordelen hiervan? Waarom zien we de financiële voordelen van de sluiting van de SDI in Beverwijk niet terug in deze begroting? Ook zou de herziene overeenkomst vaarwegen voor HHNK toch financiële voordelen moeten kunnen opleveren en ook als we kijken naar andere waterschappen kan het bij het HHNK waarschijnlijk best een tandje minder. Zo heeft het waterschap van Rijnland een begroting die maar

liefst € 80 miljoen minder is dan onze begroting. Of wat te denken van het waterschap Krimpenerwaard: dat waterschap heeft een verhoging van bijna 9% bij hun MJP wél weten terug te dringen tot een verhoging van 5,7% bij hun begroting.

Ik concludeer dus, dat andere waterschappen aanzienlijk efficiënter kunnen werken dan HHNK en verwacht nogmaals veel van de deskresearch.

Er liggen namelijk ook alweer kostenverhogingen op de loer. De Partij voor de Dieren noemde het ook al. Kan de portefeuillehouder wat dat betreft nog zijn licht laten schijnen op de landelijke regelgeving ten aanzien van het bermbeheer en het gebruik van de maai-hakselcombinatie. Beleid dat niet ook weer tot kostenverhogingen in de nabije toekomst mag leiden.

En dan tot slot, voorzitter, nog een paar aanvullende opmerkingen.

We moeten als HHNK blijven werken aan het. Een verdere uitwerking van water- en bodemsturend is daarbij van belang. Het CDA is -net als de Partij voor de Dieren zojuist heeft aangegeven- blij met deze portefeuillehouder die in de commissie heeft aangegeven, en ik citeer: 'Wij gaan natuurlijk wel door op de koers waar we op zitten, want als het aan ons ligt wordt water- en bodemsturend nummer één, natuurlijk'. Nou: beter kan niet!

Met het oog op het 'waterschap van de 21ste eeuw' is het CDA ook blij met de portefeuillehouder Dijkkwartier, die de dijkversterking terecht ziet als een meervoudige opgave. Wel zullen we hem aan zijn toezegging houden, dat -en dan citeer ik wederom uit de commissie: 'De hele dijkversterking zal richting de € 7 miljoen gaan kosten'.

En mijn laatste vraag heeft betrekking op de schaarse personele capaciteit. Al eerder heeft het CDA aangegeven dat de portefeuillehouder eigenlijk het CHI zou moeten consulteren aan welke taken van HHNK deze schaarse personele capaciteit met voorrang zou moeten worden besteed.

Het CHI gaat immers over de kaders en de prioriteiten.

Deze consultatie kan volgens het CDA heel goed worden gekoppeld aan het strategisch personeelsplan waaraan nog steeds wordt gewerkt. Vraag is, of de portefeuillehouder deze suggestie toch nog eens zou willen overwegen.

En dan nog een laagste opmerking ten aanzien van de motie die zojuist is ingediend door de Partij voor de Dieren: het CDA is benieuwd naar de reactie van de portefeuillehouder in hoeverre dergelijke maatregelen al niet worden meegenomen bij dijkversterkingsprojecten. En op basis van dat antwoord zullen wij ons definitieve standpunt bepalen ten aanzien van die motie. Dat was het en dank u wel voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik door naar de heer Aerts.

De heer Aerts (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik zal het kort houden. Er is al het een en ander gezegd. Allereerst wil ik inderdaad opmerken dat deze begroting zeer grondig is voorbereid en er zijn inderdaad al twee eerdere sessies geweest voor het stellen van technische vragen en de commissievergadering. En wat ons betreft is daar al uitgebreid gediscussieerd.

Een punt, en dat is ook door de voorgaande spreker al uitgebreid aan de orde gesteld, ja: inderdaad die belastingverhoging. Die is wat ons betreft zeer zeer fors.

Wij begrijpen zeker voor het komende jaar dat er nu eenmaal verplichtingen zijn, dat er zaken zijn die moeten gebeuren en dat er wat dat betreft moeilijk aan het bedrag getornd kan worden. Maar we moeten er zeer zeer scherp op zijn, wat ons betreft, om de komende jaren die verhogingen binnen de perken te houden. Wat het CDA ook al zegt: onze geloofwaardigheid staat wat ons betreft daar ook op het spel. Dat was het. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Aerts. Dan kom ik bij mevrouw Koning.

Mevrouw Koning-Bruijn (Boeren Burgers Waterbelang): Dank u wel, voorzitter. Een aantal zaken is natuurlijk al benoemd. En daarom willen wij ook de ambtenaren en D&H bedanken voor het opstellen van deze begroting.

Onze partij, Boeren Burgers Waterbelang, maakt zich ernstig zorgen. De belastingverhoging: wij zijn al jaren een van de duurste waterschappen. Per hectare *zijn* we duurste. Terwijl agrarisch gebied het waterschap ontzorgt door de sponswerking van het land.

De bestemmingsreserve, tariefseglisatie per eind 2025, is extreem negatief: € 41,5 miljoen. Er daar is al een opmerking over gemaakt door de accountant en de toezichthouder.

De portefeuillehouder heeft aangegeven dat het weer beter wordt, maar wij verzoeken hem nogmaals om daar eerder stappen in te ondernemen, zoals ook accountant en toezichthouder hebben aanbevolen.

De overdracht van de wegen en een nieuwe reserve daarvoor in verband met mogelijke stappen die één of meer gemeenten via de rechter af willen dwingen tot het nemen van maatregelen naar aanleiding van de onderhoudstoestand van de overgedragen wegen in het verleden. Ondanks genomen onderhoudsmaatregelen en de meegegeven bruidsschat. Wat gaat ons dat extra kosten?

Dan kom ik bij het kopje bestuursvoorstellen: Crisisbeheersing 2030 en het Programma Zoetwaterbeschikbaarheid worden aan het CHI voorgelegd *na* het vaststellen van deze begroting. Waarom wordt er nu al voorgesorteerd door het dagelijks bestuur dat dit zou kunnen leiden tot een begrotingswijziging? En waarom wordt dit niet al benoemd en meegenomen in dat specifieke voorstel, dat er meerkosten zouden kunnen zijn?

Een sluitende begroting of eigenlijk toch niet. De negatieve bestemmingsreserves is geld dat niet in de kluis ligt. Neen: het is er niet en het dagelijks bestuur neemt een voorschot op de toekomst.

Boeren Burgers Waterbelang ziet liever een accurate begroting waarin tegenvallers en ook mogelijke meevallers daadwerkelijk benoemd worden. En het CHI niet als een paard achter de figuurlijke wagen wordt gespannen waarbij de wagen een zeer serieuze hindernis kan worden. Wij doen hier niet aan paardspringen.

Wij pleiten als fractie voor:

Een adequate opstelling van de toekomstige voorstellen met benoeming van de financiële risicoparagraaf en mogelijke financiering daarvoor;

Een adequate begroting van het jaar 2025 en volgende jaren, inclusief de te benoemen risico's (financieel en qua uitvoering, denk daarbij aan personeel);

Prioriteiten voor de kerntaken en de daarvoor bestemde financiering;

En in het MJP 2026-2029 een geclassificeerde lijst van niet- of kerntaken-gerelateerde taken die naar belang geprioriteerd kunnen worden door het CHI én de hoge cofinanciering realiseren (hoe dat gerealiseerd gaat worden).

Bij niet-kerntaken denken wij bijvoorbeeld aan biodiversiteit. Heel belangrijk maar geen kerntaak en hoe gaat die cofinanciering dan om die biodiversiteit te realiseren, in zijn werk? Welke opties kan D&H ons bieden?

Het motto 'sober en doelmatig' willen wij graag aanvullen met 'sober, doelmatig en efficiënt'. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koning. Dan ga ik naar de linkerzijde.

De heer De Boer (Water & Natuur): Ja, voorzitter, als u dat zegt wie ben ik om dat tegen te spreken.

De voorzitter: Gaat u maar gelijk door met spreken.

De heer De Boer (Water & Natuur): Voorzitter. De begroting. Door sommigen wel het democratische hoogtepunt van het jaar genoemd. Voor ons is dat het in ieder geval wel. We zorgen ervoor dat we onze gewaardeerde medewerkers kunnen betalen of beheergebied toekomstbestendig maken. En dat we weer een beetje meer klaar zijn voor de toekomst. Het is dan ook meteen even een moment waarop je gaat kijken: hoe staan we er eigenlijk voor?

We zien dat het waterschap een cruciale positie inneemt in nieuwe en oude uitdagingen. We weten dat het klimaat verandert, de natuur aandacht vraagt en dat we toe moeten naar een toekomst waarin water steeds meer centraal zal staan. We zitten hier dan wel op de goede plek.

We zijn ook blij dat een groot deel van dit bestuur dit ook erkent en hiermee aan de slag wil. Want de toekomst wacht niet.

We hebben al eerder gepleit voor het betrekken van jongeren bij het opstellen en vaststellen van beleid. Zij moeten gaan wonen, werken, leven in de omgeving waar wij ons hier druk om maken. We hebben hier al een Toekomststoel staan, waar we natuurlijk heel makkelijk naar kunnen verwijzen. Maar dat is toch maar een symbolische stoel. Er zit namelijk nooit iemand op.

Dat werkelijk de jongere generatie betrekken bij het opstellen en vaststellen van ons beleid, is niet een hobby of een kostenpost maar het is hard nodig omdat zij een perspectief hebben wat wij niet hebben. Het is hard nodig omdat zij degenen zijn die hier straks leven, werken en wonen.

En het is hard nodig omdat het nog te weinig gebeurt.

En daarom is dat ook onze oproep vandaag. Betrek hen bijvoorbeeld bij het onderdeel 'waterkwaliteit'. Iets waar we ons natuurlijk zorgen over maken richting 2027. Het is belangrijk te blijven beseffen dat niks doen geen optie is. Welke weg je ook in wilt slaan met de KRW: we moeten iets doen.

We zijn blij dat er meer bestuurlijke aandacht komt voor dit onderwerp. Er moet echt meer concreet gebeuren.

We kunnen én moeten onze kennis van watersystemen inzetten om andere overheden en stakeholders mee te nemen en in te laten zien wat de gevolgen kunnen zijn, om erger te voorkomen. We kunnen harder werken om via de bestaande instrumenten dit onderwerp te berde te brengen. En we moeten het hier als algemeen bestuur vaker over gaan hebben. Gelukkig is die wens in de commissie al breed gedeeld.

Nog zo'n onderwerp waar we graag een stevig toekomstbeeld willen zien, is water- en bodemsturend. Juist daar gaat het over de inrichting van Nederland en in het bijzonder het HHNK van de toekomst. Hoe gaan we om met uitdagingen die op ons afkomen omdat we worden omgeven door water en het veranderende klimaat? We vinden het jammer dat het Rijk niet meer vasthoudt aan het principe maar het verzwakt tot een leidraad. Er zitten namelijk goede aanknopingspunten in voor alle overheidslagen in Nederland. Dus ook voor ons.

We vragen daarom aan het dagelijks bestuur of het bereid is -en dat weten we natuurlijk al, maar we willen dat graag vandaag nog een keer horen- in principe actief aan te blijven dragen bij het Rijk, provincies en gemeenten. En daarbij ook de oproep: vergeet niet dat we het hebben over een gezamenlijke toekomst, over de toekomst die gaat bepalen hoe wij verder moeten met dit beheersgebied.

Voorzitter: ja, ik kom dan bij de motie van de Partij voor de Dieren. Die zouden wij kunnen steunen. En ik wil graag afsluiten, voorzitter, met de woorden, dat mijn fractie oprecht hoopt dat we niet vergeten dat de historie -onze handelingen en besluiten van vandaag- de toekomst schrijft en bepaald is voor onze kinderen en kleinkinderen. Die stoel die moet gevuld worden, niet alleen met een tas. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Heel goed. Het is wel mooi dat de stoel begint te leven. Dat doet me wel deugd. Ook in aanloop naar de Toekomstvisie die er nog aan gaat komen. Maar dat is waar we dadelijk al een procesvoorstel voor krijgen. Heel goed. Mijnheer Van der Laan van de PvdA.

De heer Van der Laan (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja: er is al een lange voorbereiding aan vooraf gegaan. Aan de besluitvorming rond de begroting 2025. We zijn begonnen met het MJJ, vervolgens is er in de commissie uitgebreid over gesproken, nadat we de technische vragen allemaal behandeld hebben. In de commissie hebben we al onze standpunten goed duidelijk gemaakt, dus je zou kunnen denken dat we het hier heel kort kunnen houden. Dat zal ik ook zeker doen. Wij hebben in de commissie al gezegd dat we alle lof hebben voor de samenstelling van het document. Het is duidelijk, helder leesbaar. Maar het is soms wel wat vaag, een hoog abstractieniveau werd toen gezegd. Vandaar de diarree aan technische vragen die allemaal op een uitstekende wijze behandeld zijn.

Maar die vragen die roepen bij ons wel een andere vraag op: bemoeien wij ons niet te veel met alle individuele medewerkers van het waterschap? Wat ze van dag tot dag aan het doen zijn? Misschien zouden we toch iets meer de hoofdlijnen in de gaten moeten houden.

En hoofdlijnen van een begroting: het instrument wat ons budgetrecht tot uitdrukking brengt. Die hoofdlijnen zijn de prestaties, de resultaten en de daaraan gekoppelde budgetten. Die bieden voor ons geen nieuwigheden, geen verrassingen, want in het hele aanloopproces waren we er al min-of-, eer mee geconfronteerd.

Een ontwikkeling hebben we toen aangestipt. Dat is dat de belastingstijging ondanks de lagere lasten en de lagere baten gehandhaafd blijft en dat vinden wij heel verstandig, gelet op de reservepositie. Wat door andere fracties hier inmiddels ook naar voren gebracht is.

Er zijn een paar punten nog naar voren gebracht waar ik nog iets over wil zeggen. Even los van het feit dat wij altijd blij zijn met een goed kwijtscheldingsbeleid. Ik bedoel: wij als Partij van de Arbeid zijn ook niet blij met een forse belastingverhoging, maar dankzij een goed kwijtscheldingsbeleid zijn degenen die niet in staat zijn om die belastingen op te brengen, toch inderdaad ontzien.

En ook de Participatiebanen hebben altijd onze aandacht en dat staat er allemaal keurig goed in verwoord en daar wordt goed aan gewerkt.

Ja: het klimaat veranderd. Dat leidt inderdaad tot misschien extra opgaven en daardoor kun je misschien niet helemaal voldoen aan je eerder vastgestelde verkiezingsprogramma. De wereld verandert voortdurend. Kijk naar Azerbeidzjan wat daar gebeurt. Het ziet er niet naar uit dat wij onder de 1,5 graad temperatuurstijging blijven maar dat dat wel eens veel meer zou kunnen zijn.

En wij dragen daar zelf aan bij, als waterschap. Onlangs werd door universitair wetenschappelijk onderzoek aangetoond: methaan uit het effluent van rwzi's is in rivieren op een-twee kilometer afstand nog een duidelijke bron van broeikasgas. Dus ja: daar moet iets aan gedaan worden. Dus misschien dat we daar ook over na moeten denken. Weer een extra taak erbij.

De KRW. Ja, de Partij voor de Dieren is er trots op dat in alle waterschappen aandacht wordt besteed aan PFAS. Ik kan u verzekeren dat wij als GroenLinks-PvdA zijn er trots op, dat vorige maand in de Tweede Kamer een motie kamerbreed is aangenomen waarin de regering wordt gevraagd om te streven naar een totaal lozingsverbod van PFAS in de zomer van volgend jaar. Dat zet zoden aan de dijk, denk ik.

De motie. Ja, van de Partij voor de Dieren. Wij hebben daar wel wat vragen bij want over wat voor maatregelen praten we? We zouden toch graag van de portefeuillehouder daar een reactie op willen van ja: zijn er al maatregelen die wij zouden kunnen doorvoeren? Ik denk dat ik er zo wel zo'n beetje ben. Ja. Ja, dit is het wel, ja. Dus wat ons betreft gaan wij deze begroting van harte steunen.

De voorzitter: Heel goed. Dank u wel. Dan kijk ik naar de heer Dickhoff.

De heer Dickhoff (Waterplatform Groen, Water & Land): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. In de commissie heb ik al waardering uitgesproken richting dagelijks bestuur maar ook naar de ambtenaren voor het opstellen van deze begroting. Op 12 juni 2024 hebben wij het MJP 2025-2029 vastgesteld. Bij het vaststellen van het MJP 2025-2029 hebben wij grote zorgen geuit over de verwachte tariefstijging voor burgers, ondernemers etc. Wij hebben toen gezegd, dat wij begrijpen dat door onder andere veranderingen in wetgeving zowel landelijk als Europees maar ook inzake informatieveiligheid en privacy en ook voor crisisbeheersing, extra personeel noodzakelijk is. En in dat kader wil ik nog even verwijzen richting CDA want die komt altijd op de proppen met het coalitieakkoord. Dus dat heb ik altijd bij me, dat weet u. Ik zal het nog even opnoemen: 'De belastingdruk zal de komende jaren verhoogd *kunnen* worden met de gecorrigeerde inflatiecijfers. Als de bestaande financiële middelen ontoereikend zijn, wegen we nieuw beleid en de extra ambities in relatie tot de financiële mogelijkheden met elkaar af'.

Nou dat hebben we met het MJP 2025-2029 wél gedaan. En dat er daar een hogere prijs uitkomt voor inwoners en ondernemers etc. Ja: dat is nu eenmaal naar aanleiding van al die veranderingen van wetgeving gewoon noodzakelijk. Zo zitten wij in dit vak.

De heer Frowijn (CDA): Voorzitter, een vraag.

De voorzitter: Een interruptie door de heer Frowijn.

De heer Frowijn (CDA): Helaas, voorzitter, heb ik geen Nederlands gestudeerd. Maar ik heb wel een dochter van elf die ik regelmatig help met haar Nederlandse les. En dan geef ik haar altijd aan, dat als je een alinea leest, dat de belangrijkste zin altijd de eerste zin is. En dat de zinnen die daarop volgen een nadere uitleg vormen van de eerste zin. Dus het uitgangspunt is: de belastingdruk zal de komende jaren kunnen worden verhoogd met het gecorrigeerde inflatiepercentage. Is de heer Dickhoff het daarmee eens?

De heer Dickhoff (Waterplatform Groen, Water & Land): Ik heb het ook genoemd: verhoogd *kunnen* worden. In feite hadden we *kunnen* wat dikker kunnen neerzetten, want dat was het duidelijker geweest voor u.

De heer Frowijn (CDA): Voorzitter: kunnen worden verhoogd met het gecorrigeerde inflatiepercentage. Belastingverhoging...

De voorzitter: Mijnheer Frowijn: volgens mij heeft u uw politieke punt gemaakt en volgens mij gaan we geen... Ja, u heeft uw politieke boodschap gemaakt. Dank u wel. Mijnheer Dickhoff: gaat u door.

De heer Dickhoff (Waterplatform Groen, Water & Land): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Op 6 november 2024 hebben wij in de gezamenlijke commissie de begroting 2025 besproken inzake de oordeelsvorming. Vandaag dus besluitvorming. Zoals ik al eerder heb gezegd, zijn wij geschrokken van de hoge tariefstijging voor burgers, ondernemers etc.

Wij lezen dat de tarieven en belastingprofielen in de begroting onder andere gebaseerd zijn op de waardering van onroerende zaken. Waardeontwikkeling die gemeenten in april 2024 hadden verwacht. We lezen ook, dat de Waarderingskamer in oktober jongstleden opnieuw een inventarisatie uitvoert bij gemeenten. Dus dat hebben ze dus gedaan. Als blijkt dat de WOZ-waarden harder stijgen dan eerder verwacht, dan zullen de tarieven naar beneden worden bijgesteld. Dat heeft de portefeuillehouder ook gezegd. Mijn vraag aan de portefeuillehouder is: hoe is de stand van zaken op basis van de inventarisatie van oktober jongstleden?

Voorzitter: in de commissie heb ik gevraagd dat bij de belastingaanslagen 2025 een goede toelichting komt waarom er gekozen is om het overschot in de begroting van € 7,3 miljoen niet te verrekenen in de tarieven maar wordt toegevoegd aan de reserves voor tariefsegalisaties.

De portefeuillehouder heeft toegezegd, dat hij dat ook zal doen. Waarvoor dank.

Nu het onderdeel personeel. In de commissie heb ik de vraag gesteld, hoe realistisch de begroting 2025 is. Deze vraag heb ik gesteld naar aanleiding van de ontwikkeling op personeelsgebied. U schrijft dat het voor HHNK steeds moeilijker wordt om tijdig nieuw personeel te werven. Vooral voor de technische en informatietechnologische functies. We hebben ook in de 2de concernrapportage 2024 kunnen lezen, dat tot nu toe de rode smileys gestegen zijn van acht naar vijftien.

De portefeuillehouder heeft toegezegd, dat wij -het algemeen bestuur- op tijd op de hoogte worden gesteld of er problemen bij de uitvoering van de begroting 2025 zullen ontstaan en als die problemen ontstaan, dat we dan betrokken worden bij eventuele prioritering van de beleidsstukken of in elk geval de prestaties die dan in feite in de begroting worden genoemd.

Voorzitter: het is ook goed te lezen dat er stappen worden gezet op het gebied van klimaatverandering. Door in 2025 extra te investeren in crisisbeheersing. Eind dit jaar, dus in december, zullen wij de visie Crisisbeheersing 2030 behandelen. Wij kijken daar naar uit.

Een ander belangrijk punt in de begroting 2024 is dat het KRW Impulsprogramma HHNK 2024-2027 hierin opgenomen is. In de commissie van 6 november hebben wij ook het memo Juridische Quickscan en de Juridische Quickscan besproken. Wij -Waterplatform Groen, Water & Land- hebben aangegeven dat de extra gelden voor het KRW-Impulsprogramma, goed besteed dienen te worden en dat daar ook

een goede dossiervorming dient te worden opgezet om uit te leggen dat HHNK al het mogelijke heeft gedaan om de doelen van de KRW te behalen.

In de commissie heb ik vragen gesteld over het Provinciaal Programma Landelijk Gebied: PPLG. Ik heb de portefeuillehouder gevraagd naar de stand van zaken en gevraagd wanneer er in 2025 nog een Bestuursakkoord gesloten kan worden. Want dat staat in de begroting.

De portefeuillehouder gaf aan dat tot en met de tweede goed met de provincie wordt gesproken en dat in de maand december nog een overleg plaatsvindt met de provincie maar hij weet niet, of er in 2025 nog een Bestuursakkoord wordt gesloten. De vraag aan de portefeuillehouder, waarom hij in de commissie geen positief antwoord hierop heeft kunnen geven. Graag een reactie.

Dan nog even ja, over schoon water. Ik heb in het verleden al een aantal keren gezegd van: de medicijnresten en schoonheidsmiddelen: die veroorzaken natuurlijk wel een behoorlijke vervuiling. Het betekent ook een extra investering te zijner tijd in het kader van de rwzi. Ik heb toentertijd ook gevraagd van waarom wordt het principe van de vervuiler betaald, niet toegepast. Waarop de portefeuillehouder toentertijd wel heeft gezegd: ja, er wordt wel mee gesproken. Maar nu zijn we onderhand alweer twee jaar verder ten opzichte van de vragen die ik toen gesteld heb, en ik ben toch wel nieuwsgierig van: is het nog steeds bij praten gebleven of wordt er nou eens een keer actie ondernomen, zodat de daadwerkelijke vervuiler gaat betalen? Want die schoonheidsmiddelen: er wordt juist in die wereld enorm veel verdiend. En ook in het kader van de medicijnenwereld wordt ook heel veel geld verdiend dus ik wil daar toch wel enige aandacht hiervoor hebben en het liefst dat het ook wordt aangekaart via de Unie van Waterschappen om daar echt daadwerkelijk eens een keer actie op uit te voeren. Dus ik hoor graag een reactie van de portefeuillehouder. Tot zover in eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dickhoff. Volgens mij hebben wij alle partijen nu gehad. Ik stel voor om even twee minuutjes te schorsen. Ik wil even kijken welke vragen wat overlappend kunnen zijn en ik kijk even naar de dinerpauze. Want die hadden wij om half zeven gepland maar ik weet niet hoe het zit met de keuken. Ja. Even twee minuten schorsen.

(Schorsing)

De voorzitter: Mensen. We hebben even iets afgestemd. We denken dat we redelijk beperkt volume hebben qua beantwoording. Het eten, de broodjes, staan klaar en die kunnen nog wel enigszins wachten. De soep die blijft ook nog wel enigszins warm. Maar er liggen nog wel wat snacks onder de warme lamp. Dus ja: de vraag is even: wat is uw keuze? Wij denken dat we in een kwartier u aardig kunnen beantwoorden. Dus op het moment als u dan ook de gelegenheid geeft om niet al te veel te interrumperen en dat ook te bewaren voor de tweede termijn. Ja: de vraag is dus even: hoe wilt u het?

De heer De Boer (Water & Natuur): Voorzitter. Als u net zo streng bent zoals u net was bij de heer Frowijn op uw eigen dagelijks bestuursleden, dan zou ik zeggen: doe dat maar binnen dat kwartier. Maar ikzelf denk dat het heel waardevol is om juist bij de begroting, ook vragen aan dagelijks bestuursleden te kunnen stellen en daar goed de tijd voor te nemen. We zijn lekker op tijd klaar, dus ik zou zeggen: we gaan lekker eten en dan gaan we daarna verder met de beantwoording.

De voorzitter: Dat vind ik ook een prima voorstel maar we moeten er even over stemmen. Of we dat allemaal prima vinden. Dan vind ik het allemaal goed. Dus daarom leg ik het ook voor. Eten? Wij eten.

(Schorsing 18:45-19.30 uur)

De voorzitter: Dan wil ik na de schorsing voor het eten de vergadering voortzetten. We waren gebleven in de eerste termijn bij de beantwoording van het College van D&H. Dan kijk ik even naar de heer Ruiters. En dan geef ik u als eerste het woord.

Portefeuillehouder Ruiter (Ongebouwd): Ja, dank u wel, voorzitter. Allereerst allemaal bedankt voor de bijdragen aan de begrotingsbehandeling. Het is inderdaad een mooi moment. Een hoogtijdag van de democratie, zoals gememoreerd. Waarin zeker het algemeen bestuur CHI probeert voeling te houden en zeggenschap en we met elkaar gaan bekijken hoe de toekomst van ons mooie waterschap er financieel het komende jaar uitziet, en alles wat daarbij hoort.

Er zijn wat vragen gesteld en een vraag wil ik er even uitpikken omdat die vrij algemeen was. Dat zijn de zorgen over de stijging van de belastingen. Daarover zeg ik: we hebben eigenlijk altijd geprobeerd onderbouwing te geven. Dan wordt natuurlijk de inflatie tevoorschijn gehaald. Daar was ook was discussie over in het algemeen bestuur. Ik kan niet anders zeggen dan dat we die wet- en regelgeving, die kerntaken en die uitdagingen die we moeten vervullen, dat we die volgen. En dat doen we in het algemeen, bij de ambtelijke staf wordt dat ingebracht. Vervolgens wordt het door ons bestuur bediscussieerd en uiteindelijk komt er een voorstel naar u toe.

Dat is eigenlijk een onvermijdelijk gevolg van. Dan wordt er iets gezegd over de reserves. Zelfs een greep in de reserves. Wat er gebeurd is: eerst hadden we natuurlijk van 2024 tot en met 2027 het Meerjarenperspectief. En dat is dit jaar eigenlijk van 2025 tot 2029 geworden. Er is dus een jaar bijgekomen. Dan zie je dat wij in de systematiek behoorlijk negatief worden in de reserves. En dat we in 2029 weer positief zijn. Dat is de systematiek en er zit wat leidmotief de systematiek, maar het belangrijkste is, dat we een evenredige stijging van de tarieven proberen te bewerkstelligen binnen de kaders die we met elkaar hebben afgesproken, met de schuld die we maximaal willen aangaan, enz. Dus dat staat allemaal keurig in de begroting. Dus het idee dat de enerzijds de belastingen kunt verlagen en de reserves kunt verhogen of verlagen of anderzijds: dat is een onmogelijke opgave. We gaan het komend jaar ook meemaken met elkaar. We hebben die opmerking gehad van de provincie en we gaan kijken of we daarmee aan de slag gaan als algemeen bestuur en dat wordt bij de nieuwe Kostentoedelingsverordening een hele interessante discussie. En dan eigenlijk als je de reserve ophooft, zou dat betekenen dat je ook je belastingen vermoedelijk moet verhogen. Ik geef maar een winstwaarschuwing, zo eerlijk ben ik wel. En zou je dan gebruik maken van de deskresearch, die we gaan opstarten, waarvoor de offerte vrijwel klaar is en daar krijgt u binnenkort ook bericht van hoe we dat gaan aanpakken en u wordt op de hoogte gehouden van dat proces. Dat zal niet direct die doelmatigheid en efficiency verbeteringen zijn waardoor je enorm veel belastingverlaging zou krijgen, bijvoorbeeld. Het zal wel invloed hebben en kijk op de organisatie waar wellicht doelmatigheid wat beter kan of wij keuzes kunnen maken. Dat hopen wij met z'n allen. Daarvoor is het ook bedoeld. En het is natuurlijk ook niet een proces dat ophoudt net wat eruit komt. Vervolgens moet het uitvoering krijgen en het zal een vervolg krijgen in verdere onderzoeken hoe we daarmee omgaan. Dat vind ik ook wel een winstwaarschuwing die ik bij u wil neerleggen. We doen er alles aan om dat zo snel mogelijk nu ook in gang te zetten.

Dat waren eigenlijk in twee opmerkingen die wij plaatsen op veel vragen die hierover gekomen zijn van verschillende partijen.

Dan even wat meer specifiek. De heer Lap: bedankt voor uw betoog. De HVC is een partner waardoor wij eigenlijk op een goede manier verzekerd zijn van de energie de komende jaren. Daar zijn wij eigenlijk ook wel blij mee. De reserves, daar heeft u iets over gezegd. Een greep uit de reserves: nou ja, er valt niet zoveel uit de reserves te grijpen op dit moment. Dat heeft u zelf ook kunnen constateren en dat heb ik net proberen uit te leggen in het betoog.

Partij voor de Dieren: u heeft iets over de muskusrattenbestrijding gezegd. Er komt straks zelfs een motie die door mijn collega wordt behandeld. Maar zelf zit ik in de muskusrattenbestrijding en dan merk je ook, en daar is wel meer over gezegd: het is niet zo makkelijk om iets anders te doen dan waar we nu mee bezig zijn. Het programma dat we draaien in west en midden Nederland. De pilot bij AVG -Amstel Vecht en Gooi- daar vraag ik wel eens naar, maar er komt niet eigenlijk een vervolg of een duidelijk businessmodel uit. Op dit moment. Het is best wel lastig om het op een andere manier te doen. Ook u hebt iets gezegd over deskresearch, een goede voorbereiding. Dat was het.

De VVD -sorry- die begon inderdaad ook over de negatieve reserve. Deskresearch heb ik iets over gezegd. Ook dank voor de, ik vond het zelf ook een hele mooie avond, de technische sessie, 80 vragen. Nogmaals bedankt voor de organisatie en de beantwoording vanuit de ondersteuning. En dan heeft u een heel belangrijk punt. Dat hebben we ook besproken in D&H en dat kwam ook uit dat vragenuurtje, twee uur. En dat was de betalingstermijn van acht dagen. Daar hebben we naar gekeken en inderdaad zijn we wat dat betreft, als je ons vergelijkt met andere waterschappen, zitten we echt op een hele korte termijn. Dat is gekomen door de coronacrisis. Toen hebben we gedacht: ja, die kleine bedrijven hebben recht op snelle uitbetaling. Het scheelt hun in leverancierskrediet. Het helpt hen financieel en toen is dat besluit genomen. Inmiddels zijn we, ik zal niet zeggen dat bedrijven het makkelijker hebben, dat hoort u mij niet zeggen, maar er is veel voor te zeggen om terug te keren naar omstreeks die 30 dagen. Met de bemerking dat er mogelijk toch ruimte moet zijn voor specifieke gevallen voor bedrijven die op de een of andere manier dat geld eerder nodig hebben. En dat doen we denk ik in goede harmonie. Dus wij zullen dat -is mijn voorstel- overnemen en dat levert ons inderdaad op korte termijn dit jaar € 0,5 miljoen op. Voor de langere termijn zijn er behoorlijke rentebaten, ja eigenlijk moet je zeggen geen rente-onkosten die we niet hoeven te nemen. Anderzijds zullen die rentekosten bij de leveranciers terecht komen en die zitten voor een hoger tarief. Dus wat dat betreft is het voor hun niet zo voordelig.

Dan ga even door. Ongebouwd geen vraag. BBW geen vraag. CDA: ja, datagedreven. Dat valt ook in mijn portefeuille. Daar zijn we volop mee bezig. Dat is best een grote uitdaging. Makkelijk gezegd maar ook daar geldt weer voor dat hele specifieke kennis, een hele specifieke benadering, veel uitdagingen, veel samenwerken tussen de waterschappen in het Waterschapshuis. We proberen daar zo goed mogelijk sturing aan te geven en dat doen we ook in onze organisatie en ik kan u vertellen dat wij daar best wel een vooruitgeschoven positie hebben.

Dan heeft u het over prioritering en ik ga even door ook over belastingverhoging en over de inflatie. Nou: daar is ook door u gediscussieerd en ik heb eigenlijk niet zoveel toe te voegen. Inderdaad zou het mooi zijn als we ons bij de inflatie kunnen houden, maar door alle andere zaken die ik net ook geprobeerd heb te benoemen, zijn we gewoon gedwongen om iets, moet je gewoon die verhoging invoeren om onze taken goed te kunnen verrichten en daar heb ik ook zelf gezegd hoe we proberen daar de komende jaren misschien wat doelmatiger mee om te gaan.

Ja, 'waterschap van de 21ste eeuw'. Dat laat ik graag aan de dijkgraaf als hij daar iets over wil vertellen. Dat proces gaan we ook allemaal opstarten.

Dan gaat u naar Rijnland. Ja, daar hebben we ook iets meer over gezegd, ook in de beantwoording tijdens het vragenuur. Je kunt het heel moeilijk met elkaar vergelijken in de Waterspiegel. We zijn wat dat betreft toch een heel bijzondere situatie, de badkuip met al onze peilen die we hebben en daardoor wordt het ook prijziger en je kunt het niet een-op-een vergelijken.

Dan een heel belangrijke vraag: waar staat het CHI als we nou de komende tijd tegemoet gaan. We hebben u natuurlijk melding gemaakt uit het T2 dat we personeel moeilijk kunnen invullen. Dat daar voor ons voor het eerst een uitdaging zit. En met name in de doorstroming, dat dat heel goed gaat maar dat je daardoor waar de mensen vandaan komen moet invullen. En dat is gewoon op dit moment een heel grote uitdaging. Zitten we dan meteen dat we met u kunnen delen dat we moeten prioriteren dat we taken niet kunnen uitvoeren: ja, zover is het nog helemaal niet. In eerste instantie moet de ambtelijke ondersteuning komen met een hele onderbouwing via het SPP. Uiteindelijk gaat het in het MJP waar we over kunnen discussiëren. En dan komt er ook weer een T1-rapportage waarin u kunt zien hoe we erbij staan. En dan komt er een moment -denk ik- dat je meer inzicht hebt en dat is de juiste weg om u dan als CHI mee te nemen in de beslissing in de vorm van uw controlerende en kaderstellende rol. Zo zien wij op dit moment eigenlijk die ontwikkeling. Ik neem het ook heel serieus. Maar we moeten niet meteen in de paniekmodus gaan. Op dit moment is het ook niet zo dat we taken niet kunnen verrichten, maar er zit soms in nieuwe taken of uitvoering een tijdslimiet of dat we iets uitstellen. Maar ik zeg u echt toe: mocht het zo zijn, dat op grond van die rapportages kunnen wij met elkaar -denk ik- op een goede feitelijke basis met elkaar discussiëren over nou eventueel prioritering en zaken die dan aan de orde komen.

Mijnheer Aerts van 50PLUS: ook over de belastingverhoging. Heb ik ook veel over gezegd, inmiddels. En u zegt ook: kijk uit voor verplichting en geloofwaardigheid. Dat snap ik. Aan de andere kant heb ik proberen uit te leggen hoe het dan werkt bij ons op dit moment.

Dan kom ik bij BBW. Ja: we zijn inderdaad het duurste waterschap. Dat klopt en dat is om redenen die ik net heb genoemd. Voor agrariërs per hectare. Dat is, wat ik net heb proberen te zeggen, die badkuip, de onderbouwing, de peilen en daardoor komen we zo hoog uit.

Er komt een nieuwe Kostentoedelingssystematiek. Over de verordening gaan we volgend jaar discussiëren en dan zullen we zien hoe dat dan zijn beslag gaat krijgen.

De toezichthouder heb ik genoemd, denk ik. De prioriteiten hebben we gesteld, kerntaken en u stelt over de kerntaken ook bepaalde zaken, dat is denk ik heel terecht vanuit uw achtergrond en dat snap ik. Aan de andere kant moeten we ook die dingen doen die we met elkaar afgesproken hebben in eerdere bestuursbesluiten. En dat hebben we met elkaar afgesproken en dat doen we dan ook. En inderdaad zo sober en doelmatig als mogelijk is. Maar ook daar gelden mijn eerdere opmerkingen: ook daar geldt voor dat er vaak dan toch weer mensen nodig zijn en dat het toch ingewikkelder is, toch complexer en dat je daardoor actie moet ondernemen.

De stoel: hij staat er. Dus vanuit Water & Natuur verder geen vragen, financieel denk ik.

De PvdA. Ja, dat trof me wel over dat abstractieniveau en over hoe we presenteren. We zijn nu met de Klankbordgroep en het MJP bezig en we nemen ook stappen en ook daarvoor geldt eigenlijk dezelfde opmerking: we komen met veranderingen over hoe we dat presenteren en tegelijkertijd zal het ook weer een evaluatiemoment zijn of dit het is wat u vindt dat het moet zijn.

Maar ook daar geldt, zelfs in de Klankbordgroep, dat er mensen zijn die met beschrijvend op hoofdlijnen heel tevreden zijn maar ook uw partijgenoot suggereert dan ook weer, ik vind het ook wel heel belangrijk hoe het dan toch weer uitwerkt in de details. Dus: het blijft toch een beetje een tweedrietrapsraket, denk ik. We gaan wel kijken hoe we in ieder geval op hoofdzaken duidelijkheid kunnen scheppen, maar het trof me toch wel, als je budgetrecht goed wil uitvoeren als CHI dan moet je wel denk ik dat op hoofdlijnen doen en daar heb je soms details voor nodig om tot een goed oordeel te komen. Maar dat is een interessant project waar we mee bezig zijn en het zal ook naar alle waarschijnlijkheid weer sturing geven aan hoe we met de begroting komen en de resultaten, de prestaties, de mijlpalen en hoe we dat presenteren. Maar daar komt denk ik in december ook iets uit die groep, met een mededeling.

Even kijken. Waterplatform Groen, Water & Land. MJP. Ook u heeft iets over de tariefstijging gezegd.

U heeft ook gezegd over de reserves...en u heeft ook uw zorgen geuit over: is dit een realistische begroting voor 2025? Op dit moment kan ik niet anders zeggen, natuurlijk. Want anders zouden wij hem niet aan u presenteren. Met alle gegevens, alles wat we nu weten. Komen er aanpassingen op? Er zullen gegarandeerd begrotingswijzigingen komen en ik heb een uitgebreid betoog gehouden hoe ik zie hoe wij dat dan de komend tijd met elkaar gaan doorleven met de rapportages die we krijgen en de uitgangspunten die we samen opstellen en de Kostentoedelingssystematiek die we ook als uitgangspunt gaan hanteren voor de nieuwe belastingopleggingen die we gaan doen.

De rode smileys: ja die zijn van 8 naar 15 gegaan waarvan acte. En dat is ook wel een leerproces voor ons geweest. Dat heeft u denk ik goed gezien. Ondanks dat wij een uitgebreide presentatie aan u presenteren en ik denk ook heel erg proberen u op de hoogte te stellen, hebben wij die die personele problematiek toch wat laat aan zien komen en dat geeft ook wel een beetje te denken hoe wij daarmee om moeten gaan in de presentatie van de cijfers en hoe we nog eens goed moeten kijken of we de juiste thermometer hebben op de sommige gebieden.

Ik denk dat, voorzitter, dat ik zo grotendeels door de vragen heen ben gegaan. Als dat niet zo is, hoor ik dat graag bij interruptie of tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zit ik even nog te worstelen met één vraag die gesteld is over de Omgevingswet maar ook over water- en bodemsturend. Ik denk dat ik eerst even het antwoord geef en mevrouw Hartog vult wel aan.

De Partij voor de Dieren heeft gevraagd om de Omgevingswet: hoe staat het daar nu mee? Ik ben als dijkgraaf verantwoordelijk voor de implementatie van die wet. Dat heeft voor een grote interne

verandering gezorgd. Maar uiteindelijk zijn de portefeuillehouders inhoudelijk verantwoordelijk voor de deelgebieden die hun raken. Wij zijn bezig met het terugbrengen naar het reguliere proces. Want uiteindelijk is de transitie dadelijk gebeurd. Dus op 1 januari willen we gewoon dat elke portefeuillehouder daar weer zelf over gaat. Als eerste tendens is herkenbaar, dat er nog heel veel geëxperimenteerd wordt: wat is nou eigenlijk precies de verandering? Veel maatwerk, nog wel, in de zin dat er nog vergunningen worden gevraagd. Dus die trend lijkt wel duidelijk te zijn maar we denken dat dat na verloop van tijd wel weer -als de ervaring beter is, ook bij andere overheidsorganisaties- dat dat wegzakt. Maar de cijfers zijn nog niet helemaal 100% duidelijk.

Wat ik u graag wil toezeggen is op 21 mei 2025: dan willen we graag een themasessie doen over de Omgevingswet. Wat hebben wij gezien? Dan kunnen we na een jaar ook de balans opmaken en wat we dan tevens willen doen, is dat de Waterschapsverordening is ook een instrument om water- en bodemsturend te doen, en daar heeft Water & Natuur ook een opmerking over gemaakt. Water- en bodemsturend. En we kunnen dan ook laten kijken met het wettelijk instrumentarium wat kun je dan met water- en bodemsturend doen. Want uiteindelijk is dat een mooi concept. We willen dat graag ook in de praktijk brengen. Dan moet je een aantal zaken ook veranderen in je Verordening -of hebben dat al gedaan- en dan kunnen wij dat transparant maken. En dan krijgt u een beetje een idee van wat dat betekent. Dat is in ieder geval wat ik op dit punt kan zeggen. En dan geef ik nu mevrouw Hartog het woord voor de aanvulling en tegelijkertijd het woord voor de eerste termijn.

Portefeuillehouder Hartog (Waterplatform Groen, Water & Land): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ja, ik heb gelukkig water- en bodemsturend een aantal keren gehoord. Ook mijnheer Frowijn heeft dat genoemd als een aandachtspunt. En een vraag van mijnheer De Boer was inderdaad: hoe gaan we nou dat water- en bodemsturend vorm geven als het ministerie eigenlijk die term afgezwakt heeft? En dat water en bodem niet meer sturend is, maar dus 'rekening houden met' geworden is.

Daar hebben we vanmiddag eigenlijk bij de Stuurgroep Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie met elkaar uitgebreid over ven gedachten gewisseld. Ook met beide ministeries. Alle koepels zitten daar ook aan tafel. En wat je natuurlijk wel zou kunnen concluderen is dat in de Nota Ruimte die eraan komt, daar ligt natuurlijk al een contourennotie van. Ik zou zeker aanraden om daar even naar te googelen: Contourennotitie Nota Ruimte. Want uiteindelijk in die Nota Ruimte, waarin dus die inrichting van Nederland opgeschreven gaat worden, daarin moet natuurlijk water- en bodemsturend een plek krijgen. En als die hem daar niet in krijgt, wordt die voor ons heel lastig. Dus we hebben daar inderdaad ook onze zorgen over. Aan de andere kant zeggen we wel: op het moment dat je alleen maar vast blijft houden aan van 'het is nu van tafel', dan ben je ook een beetje je eigen graf aan het graven. En als wij nu zeggen dat 'het rekening houden met' betekent, dan betekent het wat de waterschappen betreft ook in de volste breedte van het woord. Dus wij zetten nog wel steeds in, dat als je het gedachtengoed water- en bodemsturend helemaal los gaat laten, dan ben je eigenlijk gewoon verkeerd bezig is de inrichting van Nederland. En daar komt dus ook wel bij, dat het ministerie van I&W ook wel heel graag vasthoudt aan de doelstellingen eigenlijk die gesteld zijn in water- en bodemsturend. Dus ik hoop ook met elkaar, en houd me er scherp op en blijf er ook om vragen, want ik denk dat het voor ons als waterschap van belang is dat water- en bodemsturend aandacht blijft houden.

De opmerking die gemaakt is, 'dan wordt een tuintje maar even nat', die is natuurlijk gemaakt door de minister, daarvan hebben wij vanmiddag ook echt gezegd: ja; een tuintje nat, dat betekent dat je kelder nat is, dat betekent dat je een nat huis krijgt, dat je schimmel krijgt en dus ook volksgezondheidsproblemen. Zo makkelijk kan je water- en bodemsturend gewoon niet wegzetten.

De voorzitter: de heer De Boer.

De heer De Boer (Water & Natuur): Ja, voorzitter. Nog even een vervolgvraag want ik waardeerde het juist dat mevrouw Hartog in de commissie heel stellig was over het vasthouden aan water- en bodemsturend. En nu hoor ik toch wel, een beetje tussen de regels door: ja, als het Rijk het zelf afzwakt en zegt het is rekening houden met, dan gaan wij daar ook enigszins in mee.

Dus ik vraag me toch heel even af, en dat was ook een vraag en misschien komt u daar nog op zo meteen, maar of u bereid bent om er wel bij het Rijk op aan te dringen dat het wel in ieder geval echt water- en bodemsturend is en niet 'water- en bodem rekening houden met'.

Portefeuillehouder Hartog (Waterplatform Groen, Water & Land): Zeker, mijnheer De Boer, dat doen wij zeker. Onder andere met het voorbeeld dat ik u net zei. Je kunt maar even snel zeggen: 'Een tuintje mag nat worden', alleen op het moment dat je *nu* zegt water- en bodemsturend is van tafel, want dat heeft de minister gezegd, dan zet je jezelf ook op slot. Rekening houden met water en bodem: dat is natuurlijk eigenlijk dezelfde wens van de waterschappen. Alleen we hebben geen harde instrumenten om het ook natuurlijk keihard door te zetten. En *die* moeten uiteindelijk -wat ons betreft en dat hebben we vanmiddag in de Stuurgroep DPRA ook met elkaar besproken- uiteindelijk wél gaan landen in die Nota Ruimte. Want als het daar goed in komt te staan, dan hebben we met elkaar weer een voortgaande lijn en dat is wel de wens.

De voorzitter: Misschien nog ter aanvulling. En ook in de Waterschapsverordening kun je natuurlijk een aantal zaken regelen die het principe van water- en bodemsturend gewoon bindend maken. En daarom is het ook van belang om op 21 mei daarbij stil te staan en ook de Unie is daarmee bezig. Mevrouw Hartog en ondergetekende zijn ook geweest naar een bijeenkomst die daar ook nadrukkelijk op ingaat. Ook om waterkwaliteit te borgen met de Waterschapsverordening zijn er toch heel veel mogelijkheden dus laten we dat gewoon dan ook bekijken. Dat het niet alleen maar een dogma is, maar ook daadwerkelijk iets dat we in de praktijk kunnen aansturen. Uiteraard ook met uw hulp om natuurlijk de Waterschapsverordening op die manier ook bij te regelen.

Dan is er nog een aantal punten waar ik even op in zal gaan en dan ga ik naar de linkerkant.

Dan is er gevraagd door de heer Rooker om de wateraanvoer van IJssel onder de aandacht te brengen. Dit is eigenlijk wel een punt dat wel herkend wordt al. Rijkswaterstaat heeft het project 'Integraal Riviermanagement'. Dat gaat onder andere ook over het slibtransport in de rivieren maar ook daardoor een verschuiving van water vanuit de IJssel naar De Waal toe. Dus dat is een punt dat wel aandacht heeft en een aantal waterschappen zit daarbij en het project raakt ook eigenlijk de zoetwater-beschikbaarheid van de noordelijke provincies. En komt ook terug in DPIJ.¹

Ik zal nog een keer kijken wie precies daar aan tafel zitten. Maar het project is al wel geland en het is een aspect dat meegenomen wordt in diverse projecten. Dus dat kan ik u wel zeggen dat het staand is in de organisatie.

Dan is er een oproep gedaan door Water & Natuur om ook jongeren te betrekken. U weet, er komt een Toekomstvisie. Er wordt een procesvoorstel gemaakt. Ik had gehoopt dat op 11 december in de commissie te laten landen of in ieder geval in een themasessie. Dat schijnt qua planning én ook met de MJP-werkgroep niet te lukken. Dus het wordt waarschijnlijk januari maar het procesvoorstel wordt gemaakt en één van die stappen in het procesvoorstel is ook te kijken wie wilt u er allemaal bij betrekken. **Toezegging.** En ik raad u dan aan om dan misschien het aspect van jongeren ook daarbij te betrekken. Dus dan heeft het ook een mooi haakje om het op dat traject mee te nemen. Maar het is ook goed om een oproep te doen om jongeren daarbij te betrekken.

Dan kom ik op crisisbeheersing. Daarover is een opmerking gemaakt door Waterplatform Groen, Water & Land dat daar binnenkort een visie op komt. Ik denk dat het inderdaad goed is om daar aandacht voor te hebben en BBB vraagt dan aandacht eigenlijk voor ja, wij hebben die visie dan aangekondigd, maar er staat dan ergens een soort p.m. in de begroting daarvoor.

U heeft gelijk. Eigenlijk blijft dat onbekend. Aan de andere kant: wij zijn er wel eerlijk in. Zo'n visie is natuurlijk een mooi verhaal maar uiteindelijk moet je dat uitvoeren en dan komen daar ook, ja, dan zijn daar ook middelen voor nodig.

Dus wij hebben wel de meest actuele informatie aangereikt. Wij weten dat daar nog iets mee komt, maar wij hebben dat op dit moment niet scherpt. Maar we zijn wel eerder zo snel mogelijk dat dit wel

¹ Deltaprogramma IJsselmeergebied

ook financiële consequenties heeft. Dus zo moet u dat zien. Niet dat wij cijfers achterhouden, maar we hebben ze gewoon nog niet omdat ook de uitwerking daarvan niet gebeurd is.

Dan denk ik dat ik daarmee de vragen die over mijn portefeuille zijn gesteld, heb beantwoord. Dan ga ik naar mijn linkerbuurman toe.

Portefeuillehouder Beemsterboer (BBB): Dank u wel, voorzitter. Ik begin met een aantal financiële-risicovragen van de heer Lap. Een vuilstort die zorgt voor een afspoeling, want dat zou kunnen betekenen dat wij daar heel veel geld aan moeten gaan besteden. Ik heb er vorige week nog naar gevraagd, hoe het staat met onze storten en de monitoring daarbij en er is op dit moment geen enkele stort waar wij zichtbaar vinden dat er ook lekken zitten. Maar we houden het in de gaten. En als u andere cijfers hebt, dan hoor ik ze graag van u.

Terecht maakte u een opmerking over het eventuele risico dat gelopen gaat worden als de duinen doorgestoken worden. Voor ons zou dat betekenen dat het een miljardenrisico is. De duinen worden op die plaatsen in ons gebied bijvoorbeeld door PWN -want het is niet eens dat wij erover gaan- worden ze doorgestoken en het eerste dat we daarmee proberen te bereiken, is dat onze duinenrij daar robuuster van wordt, dat er zand door die kerf naar binnen waait, waardoor de duinen ook vooruit gaan. Dus waardoor we op de toekomst wat beter voorbereid zijn.

En het is natuurlijk een hele gekke gedachte, dat wij in Nederland leven waarin we sinds eeuwen een zeevaartse verdediging hebben en dat we nu ervoor kiezen om juist die verdediging zwakker te maken om hem uiteindelijk sterker te krijgen.

Bijkomend voordeel is de natuur, en dat is een bijkomend voordeel, want primair gaat het inderdaad om de versteviging van duinen.

Dan heeft de heer Cramer het over het Landbouwportaal. U heeft het over een ton financiering die te maken heeft met 2025. Die ton kan alleen maar spelen als er sprake is van cofinanciering en ja: wij gaan volgend jaar weer spreken over het Landbouwportaal. Want dat was uw tweede vraag.

Dan heeft mijnheer Rooker het over nutriënt-verontreinigde gebieden. Het gekke is: wij gaan daar niet over. Wij gaan wel over de effecten als die nutriënten bij ons in de sloot spoelen. Maar u weet: het geeft heel veel van ons heel veel zorgen en hetgeen wij als waterschap doen is op dit moment de cijfers actualiseren zodat wij -als er weer sprake is van welke verandering dan ook- dat we in ieder geval daar dan de goede cijfers voor kunnen aanleveren.

Mijnheer Dickhoff: ik heb ondertussen de tijd gebruikt om het stuk door te lezen. Ik heb het niet kunnen vinden en als u het stuk gaat lezen staat het er wel in. Dus ik kreeg zoeven van mijn ambtenaren een whatsappje van: het staat er niet in. Wat er letterlijk gezegd is: 'De bal van de PPLG bestuurlijk ligt bij de provincie. Wij hebben een concept ingediend en daarna is het stil en er wordt weer navraag naar gedaan'. Maar dat zal de strekking van de tekst ook zijn die u morgen kunt gaan lezen in het stuk dat u krijgt. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik even naar mevrouw Leijen. Als er nog vragen zijn voor uw portefeuille.

Portefeuillehouder Leijen (PvdA): Ja, ik had een vraag, ook van de heer Dickhoff over de toepassing van het principe 'de vervuiler betaald' en ik interpreteer uw vraag als: doen wij nog voldoende in de lobby om dat voor elkaar te krijgen? Kort geleden is in Europa de herziene Richtlijn Stedelijk Afvalwater vastgesteld. En die moet vertaald worden naar Nederlandse wet- en regelgeving. Maar een van de elementen die in die herziening is opgenomen, dat is de producentenverantwoordelijkheid. Wat betekent dat cosmetica- en geneesmiddelenindustrieën zullen moeten gaan meebetalen voor de kosten die veroorzaakt worden door het gebruik van geneesmiddelen maar ook tandpasta, noem maar op.

Maar dat kan niet zomaar: dat moet dus echt nog ingeregeld worden. Dat is nog niet het geval. Dus dat is één element waarin we de vervuiler betaalt terug gaan zien. Maar op heel veel andere vlakken blijft dat toch nog wel heel erg moeilijk. Als ik kijk naar bijvoorbeeld wat bedrijven lozen, die worden wel afgerekend op vervuilingseenheden, maar niet per se op een element van PFAS of wat dan ook.

En uw huishouden wordt ook niet aangeslagen als u bepaalde medicijnen slikt en uw buurman slikt die medicijnen niet. Dus als we het heel ver gaan doorvoeren, en dat laatste valt natuurlijk te repareren door die producentenverantwoordelijkheid, waarmee u uiteindelijk ook daarvoor gaat betalen als u meer paracetamol slikt dan uw buurman. Maar voor 100% de toepassing de vervuiler betaalt in ons systeem inrichten, dat is vooralsnog onmogelijk. Dus ik wil ook meteen daar een winstwaarschuwing bij geven.

En dan nog even in aanvulling op wat de heer Ruiten zegt. Wij zijn het duurste waterschap. Dat is als we het gemiddelde van de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing wellicht nemen. Als we naar de zuiveringsheffing alleen kijken, zijn wij zeer zeker niet het duurste waterschap. Dus dat wilde ik nog even aanvullen. Het is maar net vanuit welke kant je het bekijkt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kom ik bij de heer Langeveld. U heeft wat vragen die in uw portefeuille zijn gesteld.

Portefeuillehouder Langeveld (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ja, de kerven die zijn behandeld, mijnheer Lap. Dus dat is prima. Dan blijft de vraag over het Dijkkwartier staan. De enige kosten die wij zouden kunnen maken zijn de vermeden kosten, maar we gaan geen extra kosten maken aan het Dijkkwartier. Dat is toen gezegd en dat houd ik nog steeds gestand.

We komen in februari met een uitgewerkt plan: dat hebben we vorig jaar beloofd.

Aanvankelijk zouden we dat eind dit jaar doen, maar door wat situaties waar wij geen invloed op hebben, is het een klein beetje vertraagd. Het ligt aan Den Helder en de provincie Noord-Holland maar wij denken dat we eerstvolgende CHI-vergadering of commissie in februari uitgebreid bij u terugkomen met alle afspraken die we gemaakt hebben aangaande het Dijkkwartier. Feitelijk heb ik dan ook de vraag beantwoord van de heer Frowijn, want zoals gezegd: de vermeden kosten dat is het enige dat wij hebben toegezegd aan Den Helder. En voor de rest niet.

Dan was er nog een vraag over Alkmaar. Wij wachten nog gespannen af, mevrouw Koning.

En dan denk ik dat ik ze gehad heb, voorzitter.

Oh neen: dan heb ik nog de motie van de Partij voor de Dieren natuurlijk. De allerbelangrijkste in deze. Mijnheer Zoon: hoe kon ik u vergeten!

Het is zo 2 oktober jongstleden gaf ik u ook al aan tijdens de bespreking in de commissie, nader in te willen gaan op **de??** maatregelen. Vanuit de Programmadirectie HWBP kan ik u eigenlijk het volgende terug melden: 'Het nemen van fysieke maatregelen ter voorkomen van de graverij wordt steeds frequenter opgenomen in de ontwerpen van de te versterken dijken. Binnen de alliantie van het HWBP wordt momenteel echter onderzocht in hoeverre de beheersing van het risico van dierlijke graverij, zoals bevers, dassen, een beheers- en onderhoudsmaatregel is. En of die subsidiabel is. Van een dijkversterking. Op dit moment moeten de kosten voor het nemen van die anti-graverijmaatregelen, door de waterkering-beheerder -dus dat zijn wij in Hollands Noorderkwartier-zelf gefinancierd worden. Graverijmaatregelen neemt HHNK nu nog niet omdat bevers en dassen (nog) niet in ons beheersgebied aanwezig zijn. Als het algemeen bestuur wil dat we daar nu rekening mee moeten gaan houden, dus voordat de Alliantie HWBP hierover heeft besloten, dan moet het HHNK deze maatregelen zelf gaan betalen'. Ja, ja?

De voorzitter: Interruptie van de heer Zoon.

De heer Zoon (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik ben heel blij dat er ingegaan wordt op het HWBP. Daar hebben we het inderdaad eerder over gehad. Deze motie gaat over -niet alleen het HWBP- maar juist over wat we hier nog meer doen. En we zien dat er nu maatregelen worden genomen die soms tegengesteld werken, die er juist voor zorgen dat het eenvoudiger wordt voor dieren om te *kunnen* graven in dijklichamen van ons. Dus ik zou deze motie iets breder willen trekken dan alleen maar zorgen voor financiering, waarbij HWBP dat subsidiabel wordt. Ik zou het eigenlijk willen omkeren en zeggen: als wij nu maatregelen nemen binnen onze dijken, zorg er dan voor dat die niet geschikt zijn om te laten graven door honden, konijnen en allerlei andere dieren die er zijn.

De voorzitter: Mijnheer Langeveld.

Portefeuillehouder Langeveld (VVD): Ja, goed. Vooral nog werkt dat fiks kostenverhogend. En dat is een uiteindelijke keuze. Daar wordt naar gekeken of het subsidiabel is. Dat is het vooral nog niet. Dus dat. Eerlijk gezegd ik denk dat ik hierbij wel de meeste argumenten benoemd heb en ik stel eigenlijk voor om de motie te aanraden en te volgen wat we naar de toekomst toe hierover gaan beslissen via het HWBP. Er wordt absoluut onderzocht op het ogenblik, ook binnen onze organisatie, welke maatregelen we aan de voorkant kunnen nemen. Zeker bij nieuwe projecten. Dus ja: mijn advies is om de motie te ontraden.

De heer Frowijn (CDA): Voorzitter?

De voorzitter: De heer Frowijn.

De heer Frowijn (CDA): Nog een vraag aan de heer Langeveld naar aanleiding van zijn opmerking van zojuist dat het treffen van maatregelen aan de dijk om graafwerkzaamheden te voorkomen van dieren fiks kostenverhogend gaat worden. Is het niet voorstelbaar dat gebruikmakend van andere materialen om die dijk te versterken, die graafwerkzaamheden kunnen worden voorkomen en dat het dus helemaal niet kostenverhogend hoeft te zijn? Maar dat deze motie gewoon oproept aan HHNK om bij de verdere dijkversterkingen na te denken over maatregelen die graafwerkzaamheden voorkomen, zonder dat het kostenverhogend hoeft te zijn?

De voorzitter: De heer Langeveld.

Portefeuillehouder Langeveld (VVD): Mijnheer Frowijn. Kijk: we hebben al een paar keer duidelijk aangegeven dat HHNK en dat onze mensen bij het ontwerpen van de dijken daar rekening mee proberen te houden. Kijk: het moet wel zo zijn. Kijk: dijken moeten aan diverse criteria voldoen tegenwoordig en daar waar mogelijk -en als er nieuwe technieken komen waar de kosten-batenverhouding in balans is- dan zullen wij daar absoluut ongetwijfeld rekening mee houden. Dat neemt niet weg dat het gewoon kostenverhogend is. Waar je aan de ene kant wat doet, laat je wat aan de andere kant.

De voorzitter: Interruptie door de heer Van der Laan.

De heer Van der Laan (PvdA): Ja, voorzitter. Is er nou een lijst met concrete maatregelen? Want ik heb geen idee waar we het over hebben, eigenlijk. Ik zou wel willen weten: heeft u een lijstje met de kostenverhogende effecten?

De voorzitter: De heer Langeveld.

Portefeuillehouder Langeveld (VVD): Nou, ik heb geen lijst voorhanden. Je kunt natuurlijk een dijk van asfalt bouwen, maar -dat hoef ik u niet uit te leggen- dat loop je weer tegen andere dingen aan.

De heer Van der Laan (PvdA): Ja, dan vindt u ons weer op uw weg!

Portefeuillehouder Langeveld (VVD): Dat bedoel ik op voorhand al. En kijk: je kunt damwanden slaan, maar ja, dan is de ervaring als je dat doet op sommige punten, dat ze er dan bovenop, of onder of naast weer verder gaan. Dus het is zoeken. Maar er wordt wel degelijk rekening mee gehouden. Maar als je het echt 100% wil voorkomen, ja, dan worden de dijken ontzettend duur. En dat is eigenlijk een klein beetje de missie.

De voorzitter: De heer Zoon heeft een interruptie.

De heer Zoon (PvdD): Voorzitter. Ik ben nu een beetje in verwarring. Want ik hoor dat er wel inzichtelijk is hoe duur die maatregelen zijn. Ik hoor de heer Langeveld zeggen dat er maatregelen worden onderzocht die genomen zouden kunnen worden. En ik hoor dat de motie ontraden wordt, hoewel de motie juist zegt: de maatregelen die jullie nu aan het uitzoeken zijn of die jullie weten, zet dat eens op eens lijstje zodat we dat inzichtelijk krijgen. Misschien kunt u de motie als D&H nog een keer bekijken en dan misschien een positief advies geven.

Portefeuillehouder Langeveld (VVD): We schorsen even de vergadering. We gaan het even met elkaar bespreken. Ja, okay. Twee minuten.

(Schorsing)

Portefeuillehouder Langeveld (VVD): We hebben hem even kort met elkaar doorgesproken. Kijk: het punt is. Er is gewoon geen generieke oplossing. Dat is makkelijk genoeg. En ik zeg u toe: u krijgt van mij een lijstje met wat we eraan doen en eventueel zouden kunnen doen. En dat is het. **Toezegging.**

De voorzitter: Prima, dank u wel. Dan de heer Van der Laan.

De heer Van der Laan (PvdA): Ik begrijp uit dit antwoord, dat de motie dus wordt overgenomen.

De voorzitter: De heer Langeveld.

Portefeuillehouder Langeveld (PvdD): Dat heeft u goed gehoord.

Tweede termijn

De voorzitter: Mooi. Dan was dit volgens mij het laatste staartje nog van de eerste termijn en dan hebben wij nu de opening voor de tweede termijn. Mocht er nog ergens een staartje niet goed zijn afgehecht in de eerste termijn, dan moet u dat nu nog even naar voren brengen. Maar wie mag ik het woord geven voor de tweede termijn? Ja, mijnheer De Boer. U wilt beginnen? Aan u het woord.

De heer De Boer (Water & Natuur): Nou of ik wil beginnen? Ik krijg het woord, voorzitter. Even twee dingen. Blij dat in ieder geval wel water- en bodemsturend gewoon op de agenda staat van het dagelijks bestuur en dat dat ook gewoon bevestigd is. En ook dat er een rol wordt gespeeld richting het Rijk. Dus daar zijn wij uiteraard hartstikke blij mee. Mijn vraag is dan nog wel even aan het dagelijks bestuur: zou een motie u helpen om daar wat kracht bij te zetten van dit AB, want ik proef in dit AB dat we wel een bepaald gedeeld belang hebben binnen water- en bodemsturend en ik zou het denk ik ook zeer waarderen, als dit AB dat belang eens op papier zet en daarover gaat stemmen zodat onze bestuurders daar strak in Den Haag kunnen zitten. Dus dat is even mijn vraag. Ik kijk ook met een schuin oog naar de overige algemeen bestuursleden.

Voorzitter: dan het tweede, het laatste punt. Dan ben ik ook wel weer klaar.

Ik ben blij dat met het punt dat de dijkgraaf aangeeft dat de jongeren worden betrokken bij de Toekomstvisie. Punt is alleen nog even wel, dat ik ook wel hoop en dat was ook mijn oproep: betrek die jongeren nou zoveel mogelijk ook bij andere beleidsvoorstellen op andere punten. Het moet echt meer in de haarvaten gaan zitten, die participatie. En er zit ook ongelofelijk veel kennis bij die jongeren. Het is niet zo dat het gewoon mensen zijn, of jongeren zijn, die je een beetje moet dwingen, maar sommigen weten er ook echt wat van en die hebben er gewoon ook echt heel veel zin in om mee te helpen. Dus dat is echt mijn oproep nogmaals aan het dagelijks bestuur: doe dat en doe dat meer dan dat het gebeurde.

En uiteraard vul die Toekomststoel dan een keer. Dat lijkt me ook wel een keer leuk.

Voorzitter: ik laat het hierbij, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer De Boer. Dan kom ik bij de heer Van der Laan.

De heer Van der Laan (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn zeer tevreden met de beantwoording van het dagelijks bestuur en in het bijzonder de reflecties van de portefeuillehouder Middelen, de heer Ruiter, over vorm en inhoud van het Meerjarenperspectief en begroting. Dank u wel daarvoor. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Laan. Dan zie ik twee handen. Mijnheer Zoon was eerder of? Ik volg het rijtje. Mijnheer Dickhoff.

De heer Dickhoff (Waterplatform Groen, Water & Land): Dank u wel. Ja, er staat van mij nog een vraag open bij de portefeuillehouder Financiën. Ik had juist gevraagd die inventarisatie die de Waarderingskamer heeft uitgevoerd in oktober, naar de resultaten daarvan. Die mis ik nog. En ik wil ook nog even zeggen over de medicijnresten en dat soort zaken: natuurlijk, bij de begroting 2024 heb ik ook al aandacht gevraagd voor het stedelijk afvalwater. Het is in 2023 door het Europese parlement vastgesteld. Maar ik weet ook wel, voordat er echt daadwerkelijk richtlijnen komen in Nederland: dat duurt hoogstwaarschijnlijk misschien wel tien jaar. Maar tussentijds kan er best nog wel eens een keer extra aandacht worden gegeven door de Unie van Waterschappen. En dat is mijn oproep aan de portefeuillehouder. Want er moet echt haast gemaakt worden. Het duurt allemaal veel te lang. Dit was het in tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dickhoff. Dan kom ik bij de heer Lap.

De heer Lap (fractie Lap): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja: bedankt voor de beantwoording. Het is vooral dank dat er duidelijkheid is, dat het waterschap geen geld gaat besteden aan vroegtijdige dijkverhogingen bij het Dijkkwartier. Dus dat het aan de initiatiefnemers is om dat te betalen. Er blijven nog twee dingetjes over. Ik heb gevraagd voor de waterhuishouding in de duinen zeg maar: of dat beter gereguleerd kan worden door het hoogheemraadschap of tenminste in ieder geval, dat het in gesprek kan gaan met de natuurbeheerders. Dus dat er betere regelgeving voor is, regulering. En als laatste: de inventarisatie van de vuilstortplaatsen. Daar was ik eerder al eens gepasseerd. Dus dat was allemaal in beeld en binnenkort zou er daarover een rapportage komen, alleen vanwege de personele bezetting, zou dan wat langer duren. Dus daar was eigenlijk al min-of-meer dacht ik een soort van toezegging gedaan dat er iets aan zat te komen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Zoon.

De heer Zoon (PvdD): Ja, dank u wel voorzitter. Dank ook aan D&H voor het overnemen van de motie. Ik zou hem heel graag wél in stemming willen brengen, want het is wel een begrotingsbehandeling hier. Maar ik zou ook wel willen zeggen: het is aan D&H om die invulling te bepalen van hoe die motie uitgevoerd wordt. Ik snap dat het een beperkt lijstje gaat worden dat niet compleet is, en wat ook niet heel erg veel tijd en geld moet gaan kosten om dat lijstje op te stellen. Ik ben heel blij met die toezegging, met die invulling die eigenlijk gegeven wordt aan de motie.

Dan: de PvdA had het nog over de motie in de Tweede Kamer die is aangenomen. Door de PvdA waarin de regering wordt verzocht om het lozen van PFAS -het verbod daarop- uit te gaan werken. En dan denk ik wel: ja, als wij als waterschap zijn wij over het algemeen het bevoegd gezag bij heel veel lozingen. Dus ik denk dat wij als waterschap moeten gaan kijken, wat heeft dat voor ons als HHNK dan voor een impact? Vooruitlopend op die motie, omdat we dat allemaal zo belangrijk vinden.

Dus misschien is dit een goed moment als HHNK om daar ook eens verder invulling aan te geven, vanuit ons perspectief. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kan u wel zeggen als voorzitter, dat als een motie overgenomen is, is het eigenlijk niet meer aan de orde om te stemmen. Dat is even het punt. Dan kom ik bij de heer Cramer.

De heer Cramer (VVD): Dank u wel, voorzitter. Heel kort even. Ik denk dat hoogheemraad Beemsterboer een nulletje te weinig had gelezen in het stuk over het Landbouwportaal. Het ging om € 1 miljoen. Voor het overige zijn wij blij met zijn toezegging, dank u zeer.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Rooker.

De heer Rooker (Ongebouwd): Ja, dank u wel, voorzitter. Het antwoord van de heer Beemsterboer op mijn verzoek voor aanpassing van de KRW-doelstelling in verband met de aanwijzing van nutriëntvervuilde gebieden. De nutriëntvervuilde gebieden die zijn aangewezen vanwege het verschil tussen enerzijds de waterkwaliteit en anderzijds de doelstelling. En als daar een groot verschil tussen zit, dan was dat de aanleiding voor de aanwijzing van nutriëntvervuilde gebieden. En omdat de doelstellingen in ons gebied gewoon veel lager zijn dan wat de achtergrondbelasting al is, gaan we sowieso die doelstellingen op nutriëntengebied -laat ik duidelijk zijn- het gaat mij om nutriënten, gaan we die doelen niet halen.

Dus wat we in ieder geval kunnen gaan doen, is om de doelstellingen wat betreft nutriënten, in ieder geval gelijk te stellen met de achtergrondbelasting van nutriënten. Dan krijgen we in ieder geval een gelijk speelveld. Dan krijgen we ook duidelijkheid in hoe de stand van zaken ervoor staat.

Ik wijs er ook even op, dat bijvoorbeeld gewoon uit CBS-gegevens, het fosfaatverlies uit de agrarische sector totaal al nagenoeg nihil is. Melkveebedrijven met kringloopwijzers die hebben al negatieve fosfaatverliezen. Die teren al in op de fosfaatvoorraad in de bodem.

Dus mijn verzoek is echt heel reëel.

En wat betreft de motie van de Partij voor de Dieren: ja de Partij voor de Dieren probeert natuurlijk met een omweggetje het volgende verzoek, stoppen met het vangen van muskusratten.

De voorzitter: De heer Zoon, een interruptie daarop.

De heer Zoon (PvdD): Neen, dat bedoel ik absoluut niet, voorzitter. Die motie was echt bedoeld om een lijstje op te stellen om -naast het vangen van muskusratten- te kijken naar graafwerende maatregelen en voorzitter, u had ook helemaal gelijk: als de motie wordt overgenomen, dan is het de bedoeling dat wij hem intrekken. En wij trekken hem hierbij ook in.

De voorzitter: Mooi. Dan is het qua procedure ook helemaal afgerond. De heer Rooker.

De heer Rooker (Ongebouwd): Ja, bijzonder het antwoord van de heer Zoon, want ik vermoed toch dat weer bij de eerstvolgende gelegenheid er toch weer een verzoek komt om te stoppen met het vangen van muskusratten. Dus. En dan bij de volgende politieke handigheid van de heer Zoon om dat dan nu even op de achtergrond te laten, maar ik vind dat niet helemaal geloofwaardig en het gaat de Partij voor de Dieren -en dat begrijp ik, dat is ook hun overtuiging- om te stoppen met het vangen van muskusratten. En daar ben ik gewoon enorm op tegen. Want het minste dierenleed, mijnheer Zoon, krijg je bij muskusratten door de populatie zo *klein* mogelijk te hebben zodat je er zo weinig mogelijk hoeft te vangen. Dank u wel.

De voorzitter: Voordat we heel exegese gaan krijgen over muskusratten enzovoorts: volgens mij heeft u allebei uw politieke punt gemaakt. Laten we het daarbij rusten en dan ga ik door naar de BBB. Of

heeft u geen behoefte aan de tweede termijn? Prima. Het is niet verplicht. Dan kom ik bij de heer Frowijn.

De heer Frowijn (CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou: uiteraard wil ik als CDA-fractie toch nog even terugkomen op de enorme belastingverhoging. En met spijt moet ik constateren dat in dit bestuur van het waterschap Hollands Noorderkwartier, er eigenlijk weinig urgentie is op het punt van die belastingheffing. Naast het CDA hebben slechts enkele partijen aangegeven, dat ze eigenlijk die verhoging van de belastingen eigenlijk te hoog vinden en dat die zou moeten worden verlaagd. Helaas proef ik bij de portefeuillehouder ook weinig intentie om te komen tot een belastingverlaging van die belastingverhoging voor de komende jaren. Hij geeft al winstwaarschuwingen af. Dat ik denk als het waterschap Krimpenerwaard -want dat heeft u nog niet genoemd in uw bijdrage- als het waterschap Krimpenerwaard bij hun m=Meerjarenraming ook is gekomen met een belastingverhoging van 9% en dat is wel in staat geweest om die te verlagen naar 5,7%, waarbij het ook in de Meerjarenraming heeft aangegeven ja, die belastingverhoging want extra taken, want hogere personele kosten, want hogere inflatie: waarom zijn wij als waterschap HHNK dan niet in staat, om die exorbitante belastingverhoging de komende jaren nog verder te verlagen?

En dan kom ik toch ook nog even terug op het punt van de inflatie. Het CDA zou het in ieder geval transparant vinden, ook naar onze inwoners toe, als dat uitgangspunt zoals het in het coalitieakkoord is opgeschreven, volgend jaar weer netjes terugkomt in de begroting als uitgangspunt. En dan kun je nog met elkaar in discussie gaan of je dan -zoals in dit geval- twee keer het inflatiepercentage aan extra belastingen heft, maar dan heb je in ieder geval wél die discussie.

En nu lijkt dat uitgangspunt van dat inflatiepercentage een beetje te zijn weggemoffeld en dat is gewoon niet transparant. Dus graag volgend jaar weer terug in de uitgangspunten.

Dan de medicijnresten en de microverontreinigingen. De portefeuillehouder gaf daarop antwoord naar aanleiding van een vraag van Waterplatform Groen, Water & Land. Het is ook een van de speerpunten van de CDA-fractie maar dan aanpak bij de bron. Kunt u daarover nog iets vertellen want u heeft net aangegeven dat u zich wél inzet dat de industrie gaat meebetalen aan het uit het water halen van die microverontreinigingen. Maar nog beter is natuurlijk: aanpak bij de bron. Want wat er niet inkomt, dan hoeft er ook niet te worden uitgehaald.

Dan aansluitend bij de woorden van de heer Lap ziet de CDA-fractie ook uit naar het voorstel van het Dijkkwartier. En naar de lege financiële paragraaf want zoals de portefeuillehouder net aangaf, zijn er geen financiële bijdragen van dit waterschap aan dat project te verwachten.

Ja, en dan nog even het idee van Water & Natuur om namens dit CHI een motie op te stellen ten aanzien van water- en bodemsturend. Zo'n motie zal de CDA-fractie inderdaad van harte ondersteunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Aerts.

De heer Aerts (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik wilde de tweede termijn net aan mij voorbij laten gaan, toen ik het betoog van de heer Frowijn hoorde en ik dacht: ja, daar moet ik ook toch nog wel even op ingaan.

Het lijkt ons inderdaad ook een goed idee om toch elk jaar heel erg alert te zijn op hoe het zit met die belastingverhoging, waar en heel precies te kijken of die ook werkelijk nodig is en zeker dat inflatiepercentage goed te bekijken. En wat dat betreft ondersteunen we het betoog van de heer Frowijn ook ten zeerste. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Aerts. Dan mevrouw Koning.

Mevrouw Koning-Bruijn (Boeren Burgers Waterbelang): Dank u wel, voorzitter. Wij hebben een vraag aan de portefeuillehouder Financiën.

Hoe verklaart u de belastingverhoging gerelateerd aan de nu € 97 miljoen stijging en met een stijging naar € 162 miljoen uit de portefeuille van de € 651 miljoen, voor de hogere kosten voor inflatie, personeel niet volledig gerealiseerd, en extra werkzaamheden?

Dat is nogal een som met geld. En dan zegt u ijskoud: van ja, daar hebben we de belastingverhoging voor nodig. Ik kan dat niet rijmen met elkaar, neem me niet kwalijk.

En wat gebeurt er als deze lening volledig is opgesoupeerd? Gaan we dan naar een belastingstijging van € 79 miljoen of € 162 miljoen bij elkaar? Moet dat dan ook uit de belasting-financiering komen? Wij vinden dat heel onbegrijpelijk.

Dan heb ik nog even een vraag aan de heer Langeveld. Hoe groot wilt u de nieuwe reserve Wegen maken, mede gezien de houding van wel-of-niet voor de rechtbank brengen door de gemeente Alkmaar en andere gemeentes? Is daar al een adequaat idee over?

En dan even ten aanzien van de heer Zoon: het voorstel is overgenomen maar net als Ongebouwd maken wij ons ernstig zorgen over de muskusratten. Ze waren bijna weg. Inmiddels is in andere gebieden het vangen minder geworden en hebben wij weer meer muskusratten. En we maken ons ernstig zorgen in ons gebied door het onveilig maken, niet alleen van dijken, maar ook van walkanten door de muskusratten en ook door de Amerikaanse rivierkreeften. Dit ook mede in het belang van de Kaderrichtlijn Water betreffende doorzicht en baggeren. En het behouden van onze milieuvriendelijke oevers die we graag in stand houden. Want hoe denkt u, dat dat opgelost zou kunnen worden door het niet vangen van muskusratten en het wel nemen van maatregelen?

Dus dat is een vraag aan u.

De voorzitter: Mijnheer Zoon.

De heer Zoon (PvdD): Ja, dank u wel. Ja, ook wij maken ons zorgen over de veiligheid en dat is nou precies de reden waarom wij in die motie hebben gevraagd om met een lijstje te komen met welke maatregelen kunnen we nou nog meer nemen om veilige en sterke dijken te hebben. Waar we veilig achter kunnen wonen en werken. Dus dat wij inderdaad tegen de huidige bestrijding van muskusratten zijn, dat klopt. Dat zijn we inderdaad ook. Dat heeft niks te maken met dat wij goede dijken moeten bouwen en we zien dat natuurvriendelijke oevers juist heel goed kunnen werken in sommige gevallen tegen het onvriendelijk maken voor dieren om daarin te gaan graven. En we zijn heel erg benieuwd of het lijstje ons daarbij gaat helpen.

Maar de motie was niet bedoeld dat we minder muskusratten gaan doden. We hadden dat graag gewild, maar we zien wel dat we daar hier geen meerderheid voor hebben.

De voorzitter: Mevrouw Koning.

Mevrouw Koning-Bruijn (Boeren Burgers Waterbelang): Dank u voorzitter. Ik wil nog even aangeven dat muskusratten zich ongeveer net zo snel vermenigvuldigen als gewone ratten, en dat is al een plaag.

De voorzitter: Dank u wel voor de biologieles. Wij zijn volgens mij hier rond met de tweede termijn met de inbreng en dan gaan wij kijken naar de beantwoording daarvan. En dan komen we eerst bij de heer Ruiter.

Portefeuillehouder Ruiter (Ongebouwd): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja allereerst terecht van de heer Dickhoff. Soms denk je, dan heb je de bal voor het inkoppen en er is allemaal vandaag net nieuws binnengekomen en dan vergeet je dat gewoon te zeggen. Maar de Waardkamer² heeft inderdaad haar oordeel gevestigd op de waterstijging zo zijn, dat daar een aanpassing moet komen. Dat is dus niet zo. Dus er is geen afwaardering, opwaardering. De uitgangspunten die nu gehanteerd zijn, zijn van toepassing dus er komt geen aanpassing. Op zich is dat: dus geen verlaging, wat mensen

² Volgens mij is het de Waarderingskamer??

misschien hadden verwacht vanwege de exorbitante stijging van de waarde van woningen. Maar dat is dus niet zo.

Dan is er iets gezegd over belastingverhogingen. Ja. Soms krijg je het gevoel alsof wij hier zitten om die belasting te verhogen, maar dat is natuurlijk een heel merkwaardig gevoel. Dat is zeker bij dit college: we doen er alles aan om het zo goed mogelijk op orde te houden, en die gesprekken voeren we ook. We hebben ook begin dit jaar met het MJP uitdrukkelijk gezamenlijk gezeten: zijn er mogelijkheden om dingen uit te stellen, zit er ruimte in de portefeuille van de betreffende portefeuillehouder of kunnen we dingen aanpassen? Er zijn heel veel gesprekken geweest en die zijn ook doorgevoerd. Er zijn dingen, maar tegelijkertijd word je ook weer geconfronteerd met de regelgeving waardoor de besparingen die je doet, die bezuinigingen of die beperkingen, meteen weer worden gecompenseerd door de uitdagingen die je hebt. U ziet daar niets van terug. Dus de som der delen is dan toch weer positief. Nu ontstaat de suggestie dat wij er niet alles aan doen om dat op een verstandige manier te benaderen. Maar dat is dus niet zo. En daar worstel ik wel een beetje mee, dat die suggestie hier wordt neergelegd. Maar dat is absoluut onjuist.

Dan de Krimpenerwaard. Ik heb daar niet echt zicht op. Dat hebben we al meer gezegd. Het is een mooi systeem, de spiegel en de vergelijkingen en vervolgens zie je dat iedereen daar uithaalt wat hem goed past. Dus ja. Ik heb iets over Rijnland gezegd, maar over Krimpenerwaard kan ik verder ook niet echt een oordeel over vellen. Ik vind het knap. En het is ook niet gezegd dat als wij de staat van dienst opnemen, ik heb wel een winstwaarschuwing gegeven, maar door de waardeinstijgingen kan het ook best wel meevallen. Ik bedoel: dat is de systematiek die we het komend jaar met elkaar gaan doorspreken en waar u gewoon aan zet bent, ook als CHI. Zo gaat het altijd, denk ik.

Dan de € 651 miljoen. Kijk die lening is niet gebruikt voor de exploitatie. Dus kun je het aan elkaar vastknopen. Ga je dingen met elkaar vergelijken die niet passend zijn. Dus dat kan dus niet. Op zich is die lening, en dat vind ik ook een omissie die ik in het begin gesteld heb, als zou mevrouw Borgers daar foutief geïnformeerd hebben. Dat had ik nooit moeten zeggen want die lening daar hebben we gewoon een besluit over genomen als CHI in 2021 en dat is natuurlijk ook terug te lezen waarvoor die lening bedoeld is. Voor aflossing van eerdere leningen voor de HWBP. Het is een veelvoud van dingen waarvoor die leningen aangetrokken worden en Treasury heeft daar gewoon een hele goede zet gedaan...

Mevrouw Koning-Bruijn (Boeren Burgers Waterbelang): Bij interruptie, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Koning.

Mevrouw Koning-Bruijn (Boeren Burgers Waterbelang): Mijnheer de portefeuillehouder: u heeft zelf aangegeven dat geld uit deze lening duidelijk gebruikt wordt voor personeel, extra werkzaamheden, inflatie etc. Dus nu spreekt u uzelf tegen, in mijn visie.

De voorzitter: De heer Ruiters. Nou ik weet niet of ik dat zo expliciet heb gezegd. Het is wel zo, dat... Wat erin staat is dat de verhogingen van kosten dat daar op zich leningen voor gebruikt worden. Zo moet u het lezen. En dat stuk hebt u ook gehad en zo moet u het lezen. Ik denk dat u nu toch de verbinding maakt van zaken die niet met elkaar te maken hebben. Maar ik ben altijd bereid om het even met u te gaan doornemen. Ik denk dat daar een beetje het probleem ligt. Als we gewoon eens een keer met z'n tweeën gaan zitten met begeleiding. En dat we het even doorlopen. Zullen we dat afspreken want anders gaan we hier denk ik iets met elkaar delen wat niet juist is en ik hecht er toch aan om even mevrouw Borgers te noemen dat die dus gewoon keurige stukken op heeft gebracht en dat stuk is behandeld en daar hebben we een besluit over genomen en daar staat het in terug te lezen.

En dat andere -dat zeg ik u toe- dat zullen we dan met elkaar even oppakken. Goed?

De voorzitter: Dank u wel. U was al begonnen met uw beantwoording en volgens mij heeft u die vraag even als interpellatie gekregen. Heeft u nog meer vragen? Neen. Dan mevrouw Hartog.

Portefeuillehouder Hartog (Waterplatform Groen, Water & Land): Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik dacht: oh jee, straks heb ik nog een motie water- en bodemsturend aan mijn broek hangen!

Neen: ik zou u dat sterk willen ontraden. Ik vind het op zich een sympathiek gebaar dat u zegt van nou ja: gaat het helpen als wij een motie maken om dus hier een punt te kunnen maken. Alleen het eerste dat in mij opkwam was: een broedende kip moet te niet storen en die moet je zeker niet gaan opjagen.

De kneep zit erin, en dan dwingt u mij toch om een beetje op de materie in te gaan: 8 oktober is er een Kamerdebat geweest en 22 oktober is er ook een brief over verschenen en in die brief staat dus ook eigenlijk, dat de uitgangspunten die geformuleerd zijn in water- en bodemsturend, de 33 structurerende keuzes die uiteindelijk overal gaan landen, dat die nog steeds hetzelfde zijn. Alleen water- en bodemsturend werd door heel veel partijen ervaren als belemmerend. Water- en bodembelemmerend. Dus met andere woorden, om het maar heel duidelijk gewoon uit te leggen: als je puur sec naar water en bodem gaat kijken, waarom zijn we in Noord-Holland dan in het zuiden van Noord Holland, dan nog huizen aan het bouwen?

Dat zou dan niet kunnen. Dus vandaar dat er nu gekozen is voor de term 'rekening houden met', waardoor je dus eigenlijk flexibiliteit inbrengt en dus ook die woningbouwopgave her-en-der toch kan gaan proberen neer te zetten. Alleen komt de nadruk veel meer te liggen op het wat en het hoe. Nou en dat waar en het hoe, dat is natuurlijk uiteindelijk bepalen voor hoe je dus die keuzes gaat maken. En dat waar, dat komt er echt in het ruimtelijk afwegingskader en het hoe, dat staat in die maatlat voor de groene en klimaat-gebouwde omgeving.

Het betekent wel dat wij natuurlijk worstelen met de vraag hoe gaan je nu aan de voorkant duidelijkheid bieden van zo'n proces. En het punt is: daar zijn we momenteel -en dat is echt de hele organisatie druk mee- ik ben vanmiddag in Amersfoort geweest; morgenavond zitten we met alle waterschappen en het ministerie in Houten om hierover te praten- we zijn dus heel druk bezig om dat proces juist in goede banen te leiden.

Als u nu met een motie gaat komen, gaat het ons niet helpen want dat zet u mij eigenlijk klem. Terwijl we nu juist de gesprekken aan het voeren zijn. Wij zijn vanuit ruimtelijke adaptatie ook al -dat heb ik hier al eens eerder gemeld volgens mij- de gesprekken aan het voeren over van hoe ziet dat dat er dan uit als we dus uiteindelijk die water- en bodemsturend vorm gaan geven. Die gesprekken voeren wij nu met gemeentes en 27 november hebben we ook een themasessie over ruimtelijke adaptatie. En daarin komt onder andere deze vraag ook wel boven. Van hoe ga je dingen nu met elkaar doen. Want op het moment dat je toch wil gaan bouwen en je zegt, eigenlijk is dit gewoon niet de beste plek, dan komt het natuurlijk uiteindelijk aan, op ruimtelijke adaptatie. Want ruimtelijke adaptatie gaat dan belangrijker worden dan al het andere. En dus ook eventueel de crisisorganisatie etc. Schadeopvang en wie gaat wat doen. We hebben in ieder geval de 27ste de themasessie ruimtelijke adaptatie.

Mocht u later nog denken: wij willen toch een motie gaan indienen of ik heb jullie hulp daarbij nodig, dan zal ik zeker aan de bel trekken.

De voorzitter: Mijnheer De Boer.

De heer De Boer (Water & Natuur): Ja, voorzitter. Mevrouw Hartog had het over een kip die stilletjes aan het broeden is. Nu heb ik het idee, dat de kip al weggelopen is van het hok. En dat we nu een beetje op een punt zitten dat we niet weten waar we heen gaan.

Ik ben heel blij dat u zegt, dat die 33 keuzes, dat dat het uitgangspunt is. Dat dat dus doorgaat. Maar ik zit me dan wel heel even af te vragen: wat is dan uw strategie om daadwerkelijk ook die principes van water- en bodemsturend wel kenbaar te maken. Want als u geen broedende kip wakker wil maken, dan moet u wel heel stille schoenen aanhebben wilt u daar wat mee bereiken.

Dus ik vraag me heel even af: wat is dan de strategie van mevrouw Hartog om uiteindelijk wel te zorgen dat die broedende kip dat ei dan schijnbaar uitbroedt en dat daar dan een heel mooi water- en bodemsturend plaatje uitkomt.

De heer Van der Laan (PvdA): Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Van der Laan.

De heer Van der Laan (PvdA): Gaat dit nou nog over de begroting of zijn we nou met een andere discussie bezig?

De voorzitter: Ja, het is een erg naar aanleiding van. Ik vraag mevrouw Hartog...

De heer De Boer (Water & Natuur): Voorzitter, voorzitter. Ik heb een vraag gesteld over water- en bodemsturend. Vanavond heeft het hele algemeen bestuur laten zien, dat ze dat een belangrijk onderdeel vindt. Het staat in de begroting, er is onduidelijkheid over. Ik vind het niet meer dan normaal, dat ik hier even met mevrouw Hartog een gesprek mag voeren.

De voorzitter: Volgens mij heeft u dat gesprek ook en gezien ook het thema, de begroting en het onderwerp dat in de begroting staat, heeft mevrouw Hartog al antwoord gegeven. Maar om deze discussie niet helemaal zelfstandig een eigen onderwerp te laten zijn maar binnen de begroting te laten vallen, vraag ik mevrouw Hartog wel om daar kort op te antwoorden en door te verwijzen ook naar de sessie van 27 november.

Portefeuillehouder Hartog (Waterplatform Groen, Water & Land): Ja, maar die gaat natuurlijk over ruimtelijke adaptatie. Ik begrijp wat u zegt, mijnheer De Boer. Alleen u weet net zo goed als ik, dat ik in m'n uppie niet heel Nederland kan veranderen en zeker ministers niet kan dwingen andere keuzes te maken. Daar heb ik andere waterschappen bij nodig, daar heb ik andere partijen bij nodig en het enige dat ik vanuit mijn portefeuille daaraan kan doen, is te zorgen dat ik samen met die andere partijen, de goede dingen neerleggen daar waar ze uiteindelijk tot wasdom moeten komen. En dat is bij de ministeries. En vandaaruit moet natuurlijk het beleid gemaakt worden wat doorgewerkt kan worden.

De voorzitter: Mijnheer De Boer nog even.

De heer De Boer (Water & Natuur): Voorzitter. Dat had ook de strekking van mijn motie geweest. Als u die niet al op voorhand had ontraden, om dat samen met de andere overheden juist te doen. Want het is natuurlijk hartstikke goed dat u dat doet, alleen ik hoor nu pas dat u dat op die manier aanpakt en dat u in uw uppie het Rijk niet kan veranderen.

Maar wij dienen de motie dan niet in. In ieder geval wel de oproep om hier gewoon blijvend mee aan de gang te gaan en als er een motie nodig is, dan heeft u vast zelf ook nog een partij die die in kan dienen.

De voorzitter: Mijnheer Zoon.

De heer Zoon (PvdD): Wat ik me nu wel afvraag is: in het coalitieprogramma staat dat water en bodem sturend zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen. Kunnen we hierbij nu ook de conclusie trekken dat het coalitieprogramma deels achterhaald is?

De voorzitter: Mevrouw Hartog.

Portefeuillehouder Hartog (Waterplatform Groen, Water & Land): Neen, zeker niet. Ik ga jullie toch even een klein tipje van de sluier oplichten wat uiteindelijk bij het ministerie vandaan gekomen is en dat schept misschien wat meer helderheid. En daar staat letterlijk in de brief: *'We willen op zoek naar oplossingen die de verschillende belangen verenigen in plaats van scheiden, door zoveel mogelijk multifunctioneel ruimtegebruik en creatieve oplossingen. Daarom hanteren we vanuit het Rijk nu de term "rekening houden met". Dat doet recht aan wat ermee bedoeld is: we houden aan de voorkant rekening met water en bodem bij de te maken afwegingen voor een robuuste ruimtelijke ordening en inrichting. Water en bodem zijn immers letterlijk de basis; dan is er veel mogelijk'*. Dus met andere woorden: wat er afgesproken is, blijft gewoon staan.

De voorzitter: Na deze appetizer is volgens mij iedereen inzet op 27 november aanwezig hier in dit huis om het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie te volgen. Dus ik zie u dan allen. Ik kijk even naar de linkerkant. Naar nog overgebleven vragen van de tweede termijn. Ik kijk even eerst naar de heer Beemsterboer.

Portefeuillehouder Beemsterboer (BBB): Voorzitter. Dank u. Een korte van de heer Lap. Die had er nog een over de vuilstortplaatsen. U heeft gelijk: daar is een toezegging over gedaan om daar op terug te komen. Door alle perikelen rondom de Kaderrichtlijn Water enz. is die wat vertraagd. Maar wat in een goed vat zit ... tot zover voorzitter.

De voorzitter: Verzuurt niet. Mevrouw Leijen.

Portefeuillehouder Leijen (PvdA): Ja. In de richting van de heer Dickhoff. De herziene richtlijn Stedelijk Afvalwater. Ja, ik heb altijd een beetje moeite met afkortingen als ik die moet uitspreken. Die is niet in 2023 maar echt onlangs, 5 november om precies te zijn 2024, formeel vastgesteld in de Raad en het Europees Parlement. Hij moet uitgewerkt worden in rijksregels. Daar wordt natuurlijk allang -parallel- aan gewerkt. Dat gaat zeker geen tien jaar duren. Dat kan ook helemaal niet want we moeten in 2035 onze eerste zuiveringen al aangepast hebben aan die nieuwe richtlijnen Stedelijk Afvalwater. Maar die lobby is er, die is er via de Unie van Waterschappen geweest richting Europa en die is er nu ook richting het Rijk. Dus ik hoop dat dat antwoord is op uw vraag. En dan de heer Frowijn. Die heeft het over de bronaanpak. Ja: ik heb u eigenlijk niks nieuws te vertellen anders dan wat u al in de stukken kunt lezen op iBabs. Maar toch nog even heel kort. We hebben contacten met ziekenhuizen, met apothekers om ervoor te zorgen dat medicijnen niet op een ongeoorloofde manier in het rioolwater terecht komen. We hebben het over indirecte lozingen en daar heb ik u al over geïnformeerd. Directe lozingen. Wat wij niet doen, is de huisartsen opdragen om u geen medicijnen meer voor te schrijven omdat dat via het riool op onze rioolwaterzuiveringen niet weggenomen kan worden. Dat is niet wat we doen met de bronaanpak. Maar ik noem dat expres hier, omdat dat een hele grote bron is die we niet rechtstreeks kunnen aanpakken en we zijn daar allemaal ook verantwoordelijk voor, voor een heel groot deel van de microverontreinigingen die in ons oppervlaktewater terecht komen. Omdat wij medicijnen gebruiken, omdat de pil gebruikt wordt, noem maar op. Dat is een bronaanpak waar we vooralsnog geen beleid op hebben. Dat wilde ik u nog even meedelen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Leijen. Toch houd ik het nog even spannend, mijnheer Langeveld. We gaan eerst nog even een niet-afgemaakte vraag over de duinen nog even laten beantwoorden door mevrouw Hartog.

Portefeuillehouder Hartog (Waterplatform Groen, Water & Land): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Mijnheer Lap: u vroeg om een betere waterhuishouding in de duinen en betere regulering van het water in de duinen. Nou: het grondwater, dat weet u, daar hebt u een notitie van gehad, volgens mij twee publicaties geleden, die is naar het volledige bestuur gezonden, dus die kunt u terugvinden.

Betere waterhuishouding in de duinen: ja. Er is geen waterhuishouding in de duinen. Dat is natuurlijk het punt. Dus als we daar een watersysteem moeten gaan aanleggen, dat is natuurlijk eigenlijk ondoenlijk. En u vraag was volgens mij ook geënt op Paal 12. En daar heeft u al een beantwoording van gekregen. Daar is natuurlijk de eigenaar van het parkeerterrein de gemeente en Staatsbosbeheer is de terreinbeherende organisatie en die hebben samen daar dus gewoon de 'lead'.

Wat wij wél doen als hoogheemraadschap is dat we natuurlijk adviserend optreden omdat wij nu eenmaal gewoon veel verstand hebben van het watersysteem. Dus waar nodig brengen wij kennis én informatie in.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hartog. En dan kom ik nu bij de heer Langeveld.

Portefeuillehouder Langeveld (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Nog een keer de heer Lap en de heer Frowijn. Dank u wel voor het vertrouwen wat dat betreft voor wat betreft het Dijkkwartier. Ik meld u wel: wij dragen alleen de vermeden kosten bij. Dat wil ik nog wel heel duidelijk zeggen. Voor het geval u zegt: je mag helemaal niks, alleen de vermeden kosten.

En dan mevrouw Koning: Alkmaar. Geen idee. Er is nog geen zaak gestart en ik wil daar ook niet al te veel over zeggen gezien de gevoeligheid van de zaak.

De voorzitter: Mevrouw Koning.

Mevrouw Koning-Bruijn (Boeren Burgers Waterbelang): Mijnheer Langeveld. Kunt u wel een toelichting geven op de voorgestelde reserve, de nieuwe wegenreserve waar u melding van heeft gemaakt. Niet in het kader van de gemeente Alkmaar maar sowieso voor de nieuwe reserve, die u voorstelt.

De voorzitter: Mijnheer Langeveld.

Portefeuillehouder Langeveld (VVD): Daar komen we in december uitgebreid op terug.

De voorzitter: Mooi, dan heeft u daarvoor een toezegging, zagezegd. Of in ieder geval een aankondiging. Dan hebben we eigenlijk volgens mij, als ik het even goed constateer, met twee termijnen de begroting behandeld. En dan de moties zijn ingetrokken dan wel overgenomen. Dan is het dus dat en is daarover stemming niet nodig.

Er zijn geen amendementen geweest dus wat dat betreft ligt er alleen de begroting. En ik denk dat we die dan gewoon maar in stemming gaan brengen.

Dan hebben we een mooie taak voor de plaatsvervangend-secretaris die hier het nu mag gaan doen, met de stemming. Ik zie hem eventjes kijken hoe hij dat moet gaan doen.

Maar wij gaan de stemming openen. Dat betekent: als ik de stemming open, dan zijn ook de beraadslagingen voorbij en is het alleen binair stemmen vóór of tegen.

U kunt stemmen, dus doet u uw plicht. Het stemmen.

Mensen: er zijn 25 stemmen te vergeven. 25 zijn vóór, 0 zijn tegen. Daarmee is de begroting unaniem aangenomen. Ik geef er een klap op. Mooi en dan mag ik zeggen een felicitatie aan de portefeuillehouder Financiën.

9. Actualiseren financieel beleid (hamerstuk)

Voorliggend besluit:

De volgende geactualiseerde verordeningen, kadernota's en protocol, met ingang van 1 januari 2025, vast te stellen:

- 1. Verordening inzake de beleids- en verantwoordingsfunctie;*
- 2. Verordening inzake de controle op het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie;*
- 3. Kadernota activeringsbeleid;*

4. Kadernota reserves en voorzieningen;
5. Treasury Statuut;
6. Kadernota Budgetbeheer;
7. Controleprotocol.

De voorzitter: Dan komen we bij punt 9. Het actualiseren financieel beleid. Dit is een hamerstuk. U wordt gevraagd een zevental geactualiseerde financiële verordeningen en kadernota's vast te stellen. Hamerstuk door de commissie bevonden. Geen bespreking.

Dan nog even een vraag voor de goede orde: wil er iemand een stemverklaring afleggen? Ik verwacht het niet maar mocht dat zo zijn. Prima. Dat betekent dat we nu gaan stemmen. En dan vraag ik aan de plaatsvervangend-secretaris om de stemming te openen. Een klap? Okay. Maar een hamerstuk kan natuurlijk altijd wel nog even...

10. Wijziging Algemene Subsidieverordening HHNK 2023 (hamerstuk)

Voorliggend besluit:

Artikel I

De Algemene subsidieverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier 2023 wordt gewijzigd als volgt.

A. Artikel 1, sub d, komt te luiden:

d. De-minimissteun: steun die wordt verstrekt op basis van:

i. Verordening (EU) 2023/2831 van de Commissie van 13 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PbEU L van 15 december 2023);

ii. Verordening (EU) 1408/2013 van de Commissie van 18 december 2013 inzake de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag op de-minimissteun in de landbouwproductiesector (PbEU L 352/9);

iii. Verordening (EU) 717/2014 van de Commissie van 27 juni 2014 inzake de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag op de-minimissteun in de visserij- en aquacultuursector (PbEU L 190/45);

iv. Verordening (EU) 2023/2832 van de Commissie van 13 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun verleend aan diensten van algemeen economisch belang verrichtende ondernemingen (PbEU L van 15 december 2023);

B. In artikel 6, derde lid, artikel 7, derde lid, artikel 12, artikel 15 en artikel 16, tweede lid, worden de woorden 'verleningsbeschikking' en 'verlengingsbeschikking' vervangen door 'subsidieverleningsbeschikking'.

C. Aan artikel 16 wordt een vierde lid toegevoegd luidende:

4. In afwijking van de voorgaande leden van dit artikel kan bij subsidieregeling worden bepaald dat de subsidie pas wordt vastgesteld en uitbetaald nadat de activiteiten waarvoor subsidie is versterkt zijn verricht en aan de subsidieverplichtingen is voldaan.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na die van bekendmaking van dit besluit.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 20 november 2024.

De voorzitter: Dan wijziging algemene subsidieverordening. Agendapunt 10. Is ook een hamerstuk. U wordt als CHI gevraagd het besluit tot wijziging van de algemene subsidieverordening HHNK 2023 vast te stellen. Geen bespreking. Nog behoefte aan een stemverklaring? Ik kijk rond. Ik zie dat niet. Wordt er een stemming verlangd? Waarschijnlijk niet. Mooi. Dan geef ik er een klap op. Heel goed.

10.a Motie vreemd aan de orde van de dag: 'Waterschapsverordening'

De voorzitter: En dan komen wij bij -zoals eerder aangekondigd- punt 10.a. De motie van de BBB. De motie vreemd aan de orde van de dag. En ik geef mevrouw De Boer het woord.

Mevrouw De Boer (BBB): Dank u wel, voorzitter. Ik wilde zeggen er staat nog een stemming in beeld, maar die is nu weg inderdaad.

Ja. De motie vreemd. Enigszins verrast waren toch wel een hoop mensen toen onlangs de Waterschapsverordening op de website stond. Er was weinig aandacht voor, tenminste: weinig aandacht in de sociale media en in andere media. Terwijl er dit jaar wel een vrij grote verandering betreft waaronder een kaart die was toegevoegd.

Aan de hand daarvan zouden wij graag deze motie willen indienen. Ik zal hem kort voorlezen: 'Constaterende dat:

De Waterschapsverordening 2025 die tot 17 november ter inzage heeft gelegen veel onrust heeft veroorzaakt bij een grote groep ingelanden,

Overwegende dat:

De substantiële verhoging van laagstgelegen gronden effect heeft op de gebruikswaarde van naastgelegen gronden van deze opgehoogde gronden,

Deze onrust met name veroorzaakt is door het ongevraagd weer geconfronteerd worden met een kaartje, hetgeen heeft gewerkt als een rode lap op een stier;

Het benoemen en inkleuren van de laagstgelegen gebieden de zorg oproept dat de aangewezen gronden in waarde achteruit gaan;

De zorg dat banken minder gemakkelijk bedrijven gaan financieren waarvan gronden ingekleurd staan;

Verzoekt het College van Dijkgraaf en Hoogheemraden het deel van de Waterschapsverordening dat gaat over de vergunningsverplichting voor grondeigenaren van de laagstgelegen gebieden, opnieuw te bekijken welke mogelijkheden er zijn

En gaat over tot het stukje avond dat ons nog rest.

Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor het indienen. Ja. Ik wilde even eerst reageren als portefeuillehouder. Of? Okay. Eerst de vragenronde. Mijnheer De Boer.

De heer De Boer (Water & Natuur): U bent heel snel, mijnheer de voorzitter. Ik had ven een vraag. We hebben de motie gelezen. En natuurlijk ook de discussie enigszins gevolgd. Onze vraag is eigenlijk meer: wat wilt u nu eigenlijk met deze motie bereiken? Want u vraagt om opnieuw te kijken naar die passages. Wat betekent dat voor de BBB?

Mevrouw De Boer (BBB): Wat wij graag zouden willen zien, is dat de kaart die nu naast de Verordening is opgenomen ter verduidelijking van het geheel, dat die kaart eruit gaat.

De heer De Boer (Water & Natuur): Okay, ja, voorzitter.

De voorzitter: Stelt u nog maar een tweede vraag.

De heer De Boer (Water & Natuur): Dan lees ik dat niet goed uit uw motie. Want u vraagt eigenlijk aan het college om opnieuw te kijken naar hetgeen, ik heb uw dictum even niet scherp, maar naar de laaggelegen gebieden (dank je wel, Niek), terwijl het u eigenlijk gaat om het kaartje. Als ik de motie zo lees, bent u bezig om te zorgen dat dus die passage uit de Waterschapsverordening wordt gehaald. Terwijl de zienswijzeperiode op dit moment, sorry, die is op 17 november afgelopen. Dus ik vraag me even af wat wilt u nu bereiken. Als dat het is, zou ik willen zeggen: pas dan de motie aan. En als het is om die passages over de laaggelegen gebieden eruit te halen, zou ik zeggen: wachten we even totdat wij de gewijzigde Waterschapsverordening behandelen in dit CHI.

De voorzitter: We kunnen het in twee termijnen behandelen maar omdat hier een lopende procedure was, was ik eigenlijk voornemens om even eerst als verordening-eigenaar te reageren. Dus voordat u alles gaat behandelen, zou ik daar misschien toch eerst iets over willen zeggen.

Inhoudelijk gezien, over de laaggelegen gebieden, is het portefeuillehouder Beemsterboer naast mij. Als het gaat over de Waterschapsverordening als verordening zijnde en de procedurele kant van zaken, is dat portefeuille Dijkgraaf. Vandaar dat ik even reageer terwijl u misschien de verwachting had dat de heer Beemsterboer zou reageren.

Zoals al gememoreerd: op dit moment loopt de procedure nog. De procedure is in zoverre, dat tot 17 november de bezwaren of zienswijzen konden worden ingeleverd. Dan is het -omdat het een mandaat is bij D&H- aan D&H om die zienswijzen te gaan beoordelen. Of althans: de ambtelijke organisatie ontvangt ze, zet ze in een Nota van Zienswijze en vervolgens komt daar een Nota van Beantwoording op en uiteindelijk is het aan D&H om het vast te stellen.

Natuurlijk hebben wij gemerkt dat er heel veel zienswijzen zijn binnengekomen. We hebben daar ook reacties voor gehad. En op 3 december hebben wij een D&H-vergadering en gaan wij kijken hoe gaan wij om met zo'n grote vracht zienswijzen.

Dus dat antwoord zult u denk ik dus eerst even moeten afwachten voordat wij onze procedure doorlopen hebben voordat wij überhaupt iets gaan doen. Het is een lopende procedure. Terecht geconstateerd dat op zich de zienswijze-periode is afgerond, maar het staartje daarvan, hoe wij daarmee omgaan, loopt nog. Dat moeten wij zorgvuldig doen, want het is in het belang van de procedure anders krijg je gewoon beroep bij de Raad van State dat de procedures niet op een correcte wijze zijn doorgelopen.

Op die 3 december zullen wij een keuze maken hoe wij omgaan met die bezwaren en op welke wijze wij dat verder laten doorlopen. Ik zou u willen adviseren om in ieder geval tot 3 december even te wachten. Wij zullen dan per ommegaande berichten en dan weet u hoe wij het op een zorgvuldige manier doen. Maar u kunt van mij aannemen dat de bezwaren -die 200 stuks, ik heb ze niet ongeveer nageteld maar op orde van grootte en de reacties die wij hebben gekregen, er is ook een drietal inspraakavonden geweest, dat dat natuurlijk bij ons wel binnengekomen is.

We hebben op de hoogte dat hier dingen zijn die anders zijn dan wij ooit verwacht hadden. En voor de helderheid: de procedure van zienswijze-vragen is ook beoogd om, laten we zeggen, reacties uit de maatschappij te krijgen. En we hebben geen besluit liggen, maar een voorgenomen besluit liggen. Daar krijgen wij zienswijzen op en dat kunnen wij desnoods aanpassen, maar daar wil ik nu nog geen uitspraak over doen.

Ik zie een vinger van de heer Zoon.

De heer Zoon (PvdD): Ja, een technische vraag eigenlijk. U zegt dat op 3 december D&H het gaat bespreken. 4 december hebben wij een commissievergadering. Is het dan iets wat wij dan tijdens die commissievergadering gaan bespreken, waar we het politiek inhoudelijk over kunnen hebben?

De voorzitter: Neen, dat kunt u niet. Want wij gaan aangeven hoe wij -laten we zeggen- met de ambtelijke organisatie dit gaan voorbereiden tot het besluit van 17 december. 17 december zouden wij een besluit nemen conform de procedure, alleen D&H. Het is een mandaat van D&H en daarna bent u weer aan zet. Wat ik alleen even aangeef is dat wij u na 3 december kunnen berichten wat ongeveer de richting is hoe wij ermee omgaan. Dat is even het moment wat wij kunnen doen, maar voor de rest gaan wij u daar geen rol nog in geven, want dat kan niet qua procedure.

De heer De Boer (Water & Natuur): Maar voorzitter. Even heel even. 1 januari treedt de gewijzigde Waterschapsverordening in werking. Hoe gaat u dan een besluit van het CHI verlangen nog voor die tijd?

De voorzitter: Ik ga ook geen CHI-besluit vragen. Dus. Neen prima. Goed dat u het keurig netjes van tevoren vraagt want ik weet natuurlijk dat er een voorgaande versie van deze motie circuleert. Dus we ronden gewoon de procedure af. Dat is gewoon even heel duidelijk wat wij aangeven. Wij weten dat

die opmerkingen zijn gekomen. Wij gaan ermee aan de slag maar u ziet vanzelf hoe dat komt. Wij proberen u zo snel mogelijk na 3 december, misschien in een mondelinge mededeling, dat te melden. Maar u wordt niet eerder dan dat betrokken, dan na 17 december. Dat is even in ieder geval wat er gebeurt. Dat kan ik op dit moment zover mededelen. Ik zie een paar vingers. Wie heeft er vingers? De heer Lap nog en dan de heer Cramer.

De heer Lap (fractie Lap): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja u hebt het goed uitgelegd, de procedure loopt. Maar er is misschien toch nog wel een aandachtspuntje. Want de meeste bezwaren zijn eigenlijk in feite het feit dus dat er zeg maar er wordt een claim, een kaartje gemaakt waarbij landerijen worden ingekleurd zonder dat er vooroverleg is van het hoogheemraadschap. Dus ik vind dat dat behoorlijk aandacht moet hebben, zulk soort zaken.

De voorzitter: Volgens mij is dit een van de elementen die vaker terugkomen maar ik wil het niet bespreken want het is lopende procedure. Dus u bent gehoord. De procedure loopt. Wij ronden die procedure conform zoals het hoort af. En daarna is het vervolg. De heer Cramer.

De heer Cramer (VVD): Ja, toch nog even een verduidelijkingsvraag qua procedure. Het CHI heeft ingestemd met de voorgestelde verordening. Die verordening wordt vervolgens ter inzage en ter commentaar gelegd. Dat commentaar komt terug. Heb ik dat zo goed gezegd?

De voorzitter: Neen, u heeft het niet goed gezegd. Ik herhaal even.

De heer Cramer (VVD): Graag even corrigeren.

De voorzitter: Het is zo dat in feite de Waterschapsverordening is van het CHI, met dien verstande dat het dagelijks bestuur wijzigingen die beleidsarm zijn, kunnen doorwerken. En daarvan was sprake. Dat wordt misschien niet zo beleefd. Maar daarvan was voornemens het idee. En nu komen daar zienswijzen op terug. Daar gaan wij op handelen en daarna is de rest van de procedure. Dus het punt is dat het bij het dagelijks bestuur zit en het was in principe beleidsarm. Maar daar is natuurlijk wel wat commotie over. Dus ik wil eigenlijk voorkomen dat we nu de inhoudelijke procedure gaan bespreken, want dat is wat we nou net niet moeten doen. Want op het moment als u inhoudelijk de procedure gaat doorlopen, bent u aan het interveniëren en als u intervenueert dat zegt gewoon iemand die bezwaar maakt bij de Raad van State: de procedure is veranderd. Dus dat doe ik niet. We blijven bij de procedure, dat is even mijn boodschap. De laatste vraag van de heer Frowijn.

De heer Frowijn (CDA): Ja. U geeft net aan de Omgevingswet. Die geeft gewoon klip-en-klaar aan dat het vaststellen van een Waterschapsverordening een bevoegdheid is van het CHI. En wij hebben inderdaad die bevoegdheid -volgens mij is het gedelegeerd trouwens- aan D&H, voor zover er sprake is van beleidsarme wijzigingen.

Ik zou me zo maar kunnen voorstellen, dat sinds de Waterschapsverordening per 1 januari in werking is getreden, dat ook de mogelijkheid van mandaat en delegatie is aangepast. Dus ik geef u het advies om daar nog even goed naar te kijken. En als het dan niet is aangepast, dan blijft natuurlijk die regel staan, dat D&H beleidsarme wijzigingen kan doorvoeren. Maar dan moet u zichzelf bij de besluitvorming ook even afvragen, of dit inderdaad een beleidsarme wijziging is. Of dat u het toch weer teruglegt bij het CHI.

De voorzitter: Als ik u met u in discussie ben, ben ik al bezig de procedure te veranderen. Dus ik ga inhoudelijk niet in discussie. Dan kom ik weer terug: het wordt vervolgd. Maar de boodschap is duidelijk en mijn vraag is dus aan de indiener van de motie: uw boodschap is doorgekomen, maar ik wil in feite de procedure voortzetten. De heer Van der Laan.

De heer Van der Laan (PvdA): Voorzitter. Ik zou willen wijzen op de website van HHNK. Daar staat klip-en-klaar uitgebreid uitgelegd wat deze wijziging, hoe die procedure loopt. Er zit een bijlage bij met meest gestelde vragen en antwoorden. Ik raad mijn overige algemeen bestuursleden aan: lees vooral die website en dan is het u klip-en-klaar dat we hier eigenlijk geen besluit over kunnen nemen vanavond.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Laan. De heer De Boer.

De heer De Boer (Water & Natuur): Ja, voorzitter. Dan wil ik toch wel de vraag aan u terugstellen. Zijn 200 zienswijzen niet genoeg om te beseffen dat het wellicht niet beleidsarm is en dan zou ik aan de BBB willen voorstellen: mocht u hier wat mee willen, dan zou ik aan het dagelijks bestuur vragen of ze dit wél richting het CHI zouden willen doen toekomen. Dus ik zit hier even: u wilt geen inbreuk maken op een procedure, maar als er een vraag komt vanuit de politiek, dan heeft u die als dagelijks bestuur te honoreren.

De voorzitter: Neen dus. Nee: even heel simpel. U gaat nu al een oordeel geven of een suggestie of het niet of wel beleidsarm is. U heeft gewoon even de antwoorden af te wachten die in die procedure komen. En daarna bent u aan zet. Daarmee wil ik eigenlijk het laatste woord over dit onderwerp gezegd hebben. Dan heb ik dat punt gehad en volgens mij komen wij dan aan punt 11. Wilt u hem nog in stemming brengen? Dat is ja, dat is dan nog even de formele afhechting daarvan.

Mevrouw De Boer (BBB): Om het dan formeel te houden, denk ik dat wij advies oppakken en het proces volgen. En dank u wel, mijnheer Van der Laan, voor de tip om het nog even na te kijken op internet.

De voorzitter: Dank u wel.

11. Vaststellen notulen/ besluitenlijst / lijst van toezeggingen

11.a Verslag CHI-vergadering 16 oktober 2024

11.b Besluitenlijst CHI-vergadering 16 oktober 2024

11.c Lijst van openstaande toezeggingen CHI 20 november 2024

De voorzitter: Dan kom ik bij punt 11. Notulen, besluitenlijst en lijst van toezeggingen per heden. Kunt u instemmen met deze stukken en dan kijk ik even rond. Ik zie alleen maar instemmend geknik, als ik dat goed zie. Mevrouw Koning.

Mevrouw Koning-Bruijn (Boeren Burgers Waterbelang): Dank u wel, voorzitter. Ik heb even een technische opmerking. Bij pagina 21 van 44 staat: *'En bij de keuze van dergelijke inzaaiwerkzaamheden dient wel rekening te worden gehouden met de agrarische sector bij een vergroot belang'*. Ik denk dat dat 'bij een groot belang' moet zijn. Een vergroot belang lijkt me een beetje rare zin.

De voorzitter: Kunt u nog een keer de paginanummers geven? Sorry: het gaat me dan even iets te snel. En bij de keuze van dergelijke inzaaiwerkzaamheden dient wel rekening te

Mevrouw Koning-Bruijn (Boeren Burgers Waterbelang): Pagina 21 van 44. Bij het commentaar van de heer Van Schoorl.

De voorzitter: Ja, sorry we hebben drie stukken tegelijk liggen. Notulen, besluitenlijst en...

Mevrouw Koning-Bruijn (Boeren Burgers Waterbelang): Het concept-verslag.

De voorzitter: Dus notulen. Ja. We zullen dat even checken en als dat zo is, dan passen we dat aan. Ik kijk even rond. Nog anderen? Dan stel ik ze vast.

12. Sluiting

De voorzitter: en dan hebben we hier de sluiting om zeven over negen.

(21:07)

Ongewijzigd/gewijzigd vastgesteld in de vergadering van het college van hoofdingelanden van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, gehouden op 18 december 2024.

De secretaris,
M.J. Kuipers

De voorzitter,
Ir R. Bosma

CONCEPT